UN IMPORTANT FORUM EUROPEAN ÎN AUSTRIA pag. 12–13

Nr. 26 (332)

22

26 iunie –2 iulie 1996

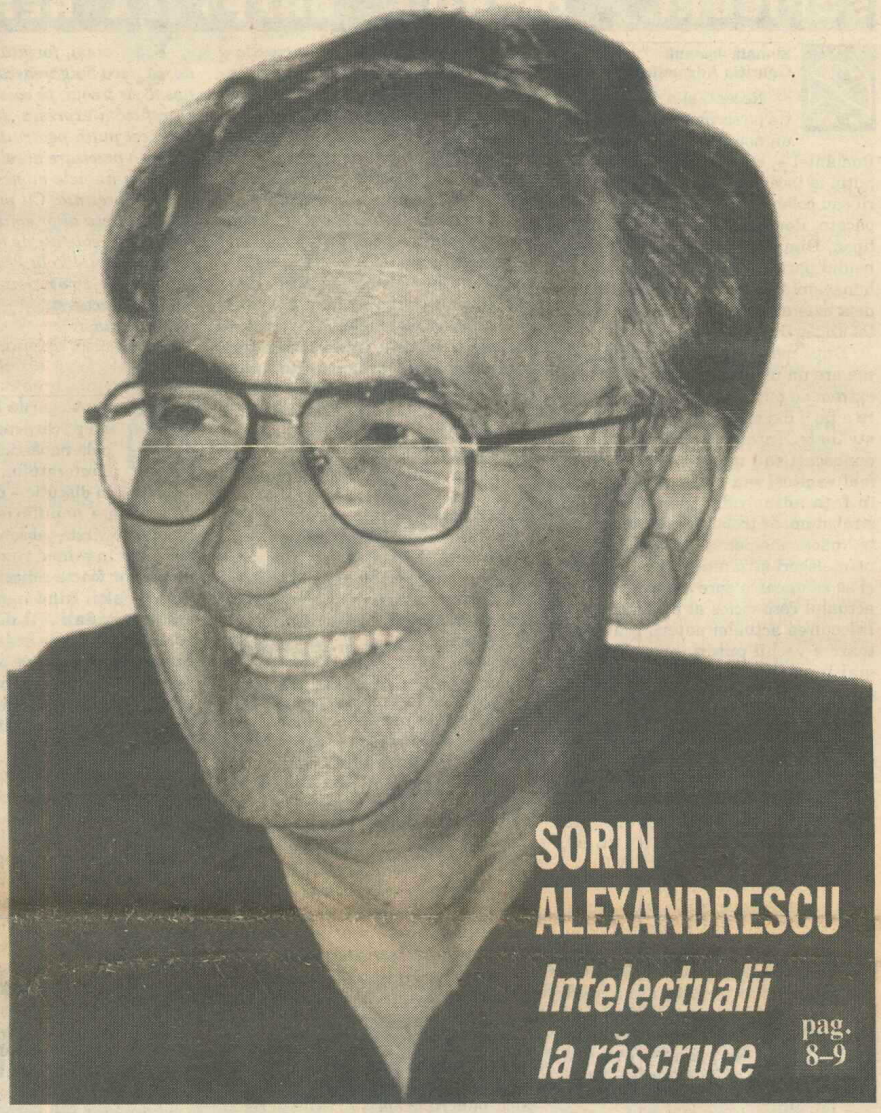

Interviu cu VICTOR CIORBEA – noul primar general al Capitalei pag. 5

CNA – o instituţie în mîna Puterii pag. 7

Cultura română în universităţile lumii pag. 14

SORIN ALEXANDRESCU
Intelectualii la răscruce pag. 8–9

RADU CĂLIN CRISTEA

Poveşti adevărate

Pentru prima oară în cei şase ani de la înfiinţarea SRI, d-l Măgureanu a insistat să fie audiat de Parlament. Gestul în sine, ca şi cele două discursuri ale directorului SRI, pot fi puse doar sub o lupă aburită, în condiţiile în care s-a dovedit încă o dată că acest serviciu funcţionează (nu neapărat din vina lui) într-un cadru lax. Aproape toţi membrii Comisiei parlamentare de control al activităţii SRI au recunoscut sau au lăsat să se înţeleagă că, în adevăr, reacţia lor mai mult birocratică a bîjbîit printr-un univers ale cărui neînţelesuri, dacă îmi este îngăduit să-l parafrazez pe Blaga, nu făceau decît să se preschimbe treptat în neînţelesuri şi mai mari. Astfel că, din cînd în cînd, de cele mai multe ori în urma unor impulsuri venite din presă, parlamentarii din comisia în cauză deveneau perplecşi. *„O să dăm chix, pentru că nu avem pregătirea necesară“*, *„Sîntem în imposibilitatea de ne pronunţa“* etc. – asta spuneau miercurea trecută în Parlament şi cam acestea sînt dilemele din care nu pot ieşi membrii comisiei. Vizitarea de către aceiaşi parlamentari a cabinelor unde SRI interceptează convorbirile telefonice a avut aerul unei excursii şcolare cu scop instructiv-educativ. Alcătuită din neprofesionişti, din parlamentari livraţi de partide după o selecţie inevitabil nesatisfăcătoare, comisia de supraveghere a acestei foarte sensibile instituţii n-a făcut decît să constate, probabil sincer stupefiată, că n-are *„instrumentele necesare“*. Investigate de ingineri şi filologi, evenimentele tulburi aglomerate mai ales în ultima vreme în SRI (*„am lucrat sub bombe“* – afirma d-l Măgureanu) nu puteau avea nici o şansă de limpezire.

Presupunînd că Parlamentul ar fi fost dotat cu o echipă competentă, eventual, să prindă SRI cu mîţa-n sac, orice speranţă ar fi fost lăsată oricum la intrarea într-un sistem legislativ disturbat de lacune sau pasaje interpretabile în fel şi chip. Serviciile secrete din România, vorba d-lui Măgureanu, *„se calcă pe picioare“*.

Uneori au fost pe punctul s-o facă la propriu, cum s-a întîmplat în timpul mineriadei din septembrie '91, cînd, călcînd insistent pe urmele fostului ministru Spiroiu, un frenetic echipaj al SRI a fost capturat de un altul al MApN. În penumbra unor legi şi regulamente care şchioapătă, toate aceste servicii se pot pune în marş la semnalul unui pericol pentru siguranţa naţională. E un alibi periculos în condiţiile în care, după polemici crîncene, legiuitorul a preferat să nu explice de unde începe şi unde se termină siguranţa naţională. Mă tem, în această ordine de idei, că anumite lecturi executate la ordin au putut avea consecinţe devastatoare asupra comportamentului unor subordonaţi ai d-lui Măgureanu, pentru care intrarea în dispozitivele „Patapievici“ sau „Ungureanu“ echivala cu atingerea unor obiective eroice din aria apărării securităţii României.

„Nu există, domnilor, grupuri rivale în SRI (...) în aşa fel încît din confruntarea lor să rezulte o disfuncţionalitate majoră în cadrul instituţiei noastre!“ După opinia mea, această exclamaţie a d-lui Măgureanu, corobo-

rată cu însăşi dorinţa sa subită de a se înfăţişa Parlamentului, indică, dimpotrivă, o stare de alertă. Într-o apariţie atipică, d-l Măgureanu şi-a părăsit în bună măsură algoritmul, lansîndu-se în tirade suspect de dezordonate pentru discursul său în genere încheiat la toţi nasturii. Mai întîi, nesilit de nimeni, directorul SRI a citit o schiţă a raportului SRI ce ar urma să fie prezentat abia în toamnă. Stîrnind o unanimă indiferenţă, această eboşă accentua că SRI e activ, legitim, indispensabil. Cine să se fi îndoit de asta, te întrebi, garanţiile date Parlamentului trebuind să fie astfel suplimentate? D-l Măgureanu a dezavuat, de asemenea, *„încercarea vizibilă de a induce opiniei publice că Serviciul ar fi penetrat din toate direcţiile şi ar fi lipsit de un sistem eficient de apărare“*. Aşa să fie? Ceea ce d-l Măgureanu a definit prin *„structura informativă ilegală care funcţionează“* (în cadrul SRI, n.n.) *pe principii paramilitare sub directa îndrumare a preşedintelui PRM, C.V. Tudor“* numai că n-a încins o serbare cîmpenească, cu grătare şi taraf de lăutari, penetrînd din toate direcţiile un scut de protecţie, avînd, pentru a lua doar acest exemplu, forma şi consistenţa unui şvaiţer. E inadmisibil că SRI se clatină (*„scînceşte“* – zice d-l Măgureanu) la presiunea unui grupuscul politic care, ne asigură acelaşi director al SRI, ar fi urmărit nici mai mult nici mai puţin decît *„diminuarea şi chiar blocarea activităţii aparatului“*! Probabil, pentru prima oară în ieşirile sale la rampă, d-l Măgureanu s-a pierdut cu firea. Finalul părţii a doua a ultimului său discurs a fost de un patetism (înclin să cred) nemimat – amestec de regrete, avertismente, rugăminţi, scuze, autocritici severe. *„Mai sînt sau nu mai sînt culpabil? Sînt un paria sau nu sînt? Interesează societatea română ce este cu mine?“* etc. E, să recunoaştem, un gen de autoscopie în public imposibil de citit în altă cheie decît aceea că şeful SRI suportă cu dificultate asaltul unor forţe obscure. Am sentimentul că acesta a fost, în esenţa sa ulti-

(Continuare în pagina 3)

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE GRUPUL PENTRU DIALOG SOCIAL ● ANUL VII ● 16 pagini ● 600 lei

SCRISORI OPINII DREPT LA REPLICĂ

Stimată doamnă Gabriela Adameşteanu,

Recent, şi-a făcut apariţia pe scena noastră politică un nou partid – Alternativa României –, cu care au cochetat, cel puţin la început, şi cîţiva din redactorii sau colaboratorii revistei „22". Din păcate, România nu de partide duce lipsă. Dimpotrivă. Cred că membrii noului partid şi-ar fi găsit, cu puţină bunăvoinţă, locul în rîndul partidelor deja existente. Poate în rîndul PAC, tot un partid de intelectuali.

După mai mult de şase ani, România are un număr imens de partide şi extrem de puţine programe de scoatere a ţării din criza profundă pe care o străbate. Intelectualii de azi, mai cunoscuţi sau mai puţin cunoscuţi, mai vanitoşi sau mai puţin vanitoşi, în faţa adîncii decăderi pe care o străbatem, ar trebui, poate, să renunţe, măcar momentan, la nesfîrşitele neînţelegeri şi vanităţi care-i despart şi să se unească spre a putea ieşi din actualul cerc vicios al puterii de azi. Înlocuirea actualei puteri, continuatoare a vechii puteri, este o datorie mai importantă decît respectarea anumitor vanităţi personale ale multora din personalităţile accentuate ale actualei opoziţii politice (mai exact, ale actualelor opoziţii – pentru că sînt cel puţin două opoziţii care se opun actualei puteri: opoziţia socialistă a d-lui Petre Roman şi opoziţia ţărănisto-liberală, CDR, PAC, PL '93, la care ar trebui adăugată UDMR).

Intelectualitatea de azi ar trebui să nu uite că generaţiile intelectuale din trecut, în faţa imperativelor naţionale, s-au unit dincolo de ideile şi ideologiile care le animau. România modernă a luat naştere din fostele provincii turco-fanariote prin lupta unită a generaţiilor de intelectuali de la 1821, 1848, 1859 sau 1877 şi, mai tîrziu, de la 1912–1913, 1916–1920. Eliberarea de sub influenţa mentalităţilor fanariote, unirea de la 1859, independenţa de la 1877 sau Marea Unire din 1918 au fost şi rezultatul eforturilor unite dincolo de vanităţile existente, probabil, şi atunci, ale intelectualilor, a căror deviză a fost, ar trebui să nu uităm, *„Totul pentru patrie, nimic pentru noi!"*.

Chiar dacă azi generozitatea şi altruismul de atunci nu mai funcţionează atît de adînc, actualele generaţii de intelectuali ar putea fi şi ele mai patriote (...), lucrînd ceva mai mult pentru binele patriei, renunţînd, măcar temporar, la mai binele lor. Şi mai binele patriei ar putea cere ca diferitele forţe ale opoziţiei să se unească dincolo de ideologiile care le animă pe fiecare. (...) Cînd interesele ţării au cerut, partidele de atunci au fost capabile a se uni dincolo de divergenţele lor curente. Alegerea lui Cuza aşa s-a făcut. Şi mai tîrziu, cînd domnia lui Cuza devenise o frînă în dezvoltarea ulterioară a ţării, o „monstruoasă" coaliţie între liberalii „roşii" şi conservatorii „reacţionari" a permis depăşirea rapidă a tranziţiei dintre detronarea lui Cuza şi instalarea noii monarhii, o dată cu venirea Principelui Carol I. La fel au procedat grupările politice la 1877 sau 1918, colaborînd peste barierele ideologice care le separau, contribuind la consolidarea instituţiilor şi a statului român modern.

România modernă este o creaţie a colaborării fructuoase a grupărilor intelectualilor români educaţi în Europa secolului al XIX-lea, grupări de orientări ideologice şi politice diferite, dar animate de un profund patriotism, de iubire pentru poporul român, la fel de „incult" politic atunci, ca şi acum.

Mai tîrziu, cînd extremismul politic, legionar sau comunist, a pătruns şi în spaţiul politic românesc, colaborarea, în momentele de dificultate pentru ţară, dintre grupările politice cu orientări ideologice n-a mai fost posibilă şi, în 1940, într-o conjunctură internaţională proastă, România Mare s-a prăbuşit, în condiţii nu tocmai onorabile pentru clasa noastră politică de atunci, România a fost singurul stat din Europa de atunci, care a cedat o treime din teritoriu fără luptă. (...)

România „turcită" aşteaptă ca elita sa intelectuală să-şi facă datoria. Salvarea ţării din actuala criză, viitorul generaţiilor ce vin depind şi de felul în care intelectualii îşi vor face datoria. Vor înţelege ei acest lucru?

D. Smaranda, Bucureşti, 14.05.1995

În emisiunea „Rătăciţi în tranziţie" a domnului Ilie Şerbănescu, transmisă la ProTV, cîndva, la sfîrşitul lunii mai, acesta (I.Ş.) a avut printre altele şi un comentariu referitor la prăbuşirea levei. Am avut surpriza neplăcută să citesc revista „22" din 22–28 mai acelaşi comentariu, de acelaşi Ilie Şerbănescu. Mă aşteptam ca la sfîrşitul articolului să găsesc precizarea că articolul e preluat de la ProTV din data de...

Trecînd peste pleonasmul existent în „22": „Tîlcurile româneşti ale prăbuşirii levei bulgăreşti" (să ne spună distinsul domn I.Ş. dacă are cunoştinţă de existenţa levei franţuzeşti sau româneşti de exemplu), aş dori să ştiu dacă pentru acelaşi articol, scris şi vorbit, Ilie Şerbănescu e plătit şi de „22", şi de ProTV.

Nu pot să închei fără a remarca faptul că oaspeţii domnului Ilie Şerbănescu în emisiunea „Invitatul emisiunii" sînt trataţi cu foarte multă blîndeţe, poate chiar cu servilism, iar din asta au ieşit nişte emisiuni fade, lipsite de atractivitate, de nerv (nu de nervi).

Cu mulţumiri,

Horia Picu, Sighet, 10.06.'96

Stimate domnule Horia Picu,

Textul este „preluat", într-adevăr, după cel de la ProTV. Nu este unicul caz. Se întîmplă la fel cu alte texte. Este un fapt asumat de revista „22". Faptul constituie o practică, de altfel, curentă în numeroase ţări, ca un text să fie difuzat în mai multe mass-media dacă, desigur, acestea, prin specificul lor, nu sînt concurente. Aceasta este situaţia în cazul în speţă, neexistînd o concurenţă între o televiziune (ProTV) şi o revistă săptămînală („22"). De altminteri, unele texte astfel „reproduse" (deşi nicidecum ad litteram*) pot, după ce s-au pierdut în eter o dată cu difuzarea la ProTV, să rămînă prin preluarea variantei lor scrise în „22". Personal, mulţumesc revistei „22" pentru acest lucru.*

Este, totuşi, forţată interpretarea dv. că „leva bulgărească" ar fi un pleonasm. Ar trebui, pe cale de consecinţă, să refuzăm expresia „leu românesc", care, cel puţin pentru un străin, constituie o precizare absolut necesară de a asocia numele monedei cu ţara pe care o reprezintă. Cît priveşte aprecierile la adresa altor emisiuni decît cele economice realizate de mine la ProTV, vă aştept opiniile la ProTV, pe adresa Bd. Pache Protopopescu nr. 109, sector 2, Bucureşti.

Cu stimă,

Ilie Şerbănescu

Alegerile locale au avut drept caracteristică principală neparticiparea la vot a electoratului, ceea ce a pus în discuţie – din nou – lipsa de civism a populaţiei noastre, în funcţie de vîrsta „absenteiştilor"; s-au remarcat în primul rînd tinerii, dar şi un număr foarte ridicat de maturi. Şi unii, şi alţii fiind nemulţumiţi, ba chiar scandalizaţi de guvernarea actuală, au rămas acasă, convinşi că votul lor este lipsit de sens. Numai că cele două categorii de vîrstă au avut, probabil, motivaţii diferite pe fondul comun al lipsei de civism şi de cultură politică.

În legătură cu cei mai „vîrstnici", doresc să fac unele consideraţii. De la bun început, **aceştia** au fost trup şi suflet de partea domnului Iliescu şi a partidului său; acest partizanat, în aparenţă **afectiv**, s-a manifestat ca atare în toţi aceşti ani. Deşi degradarea vieţii a coborît tot mai jos şi încrederea a suferit o eroziune semnificativă (pînă la apatie), **legătura sufletească** (termen cam impropriu) nu s-a destrămat pentru cei mai mulţi. Au ajuns în pragul rupturii – evident, destul de ruşinaţi –, dar să meargă cu gîndul pînă la un **alt** partid sau sistem, Doamne fereşte?! Majoritatea acestora sînt oameni modeşti şi cinstiţi, care au purtat greul anilor de dictatură comunistă şi îl poartă în continuare, mai amar ca oricînd...

Pentru o tratare mai adîncă a temei în discuţie, cred că este necesară o scurtă incursiune în istoria anilor '60–'70. Atunci, în mediul rural luaseră fiinţă CAP-urile şi IAS-urile; viaţa la ţară era dominată de sărăcie, de hoţie, suspiciuni şi înapoiere. Fuga din sate era salvarea şi ea s-a produs datorită industriei supradimensionate, care a absorbit populaţia rurală tînără. Ea a umplut blocurile de locuinţe din oraşele şi centrele muncitoreşti, unde viaţa de zi cu zi era mai **înlesnită** decît în satele părăsite. Această populaţie, foarte numeroasă, are la bază **omul jumătate ţăran/jumătate muncitor** (cu rădăcini firave şi reziduale de ţăran, dar fără personalitate profesională bine conturată şi tradiţie muncitorească). Segmentul acesta al societăţii româneşti a constituit în mare măsură – împreună cu nesfîrşitele cohorte de ingineri feluriţi – baza socială a regimului comunist şi continuă să joace un rol important şi azi (conştientizat sau nu) în confruntarea electorală. Populaţia noastră, aceea crescută şi maturizată în regimul Statului-Patron sau a Partidului-Stat, a căpătat o mentalitate paternalistă, care s-a dovedit aproape fără fisură. Şi nu putea să fie altfel, deoarece întreaga existenţă era posibilă şi marcată de bunăvoinţa „Statului": creşa şi grădiniţa, şcoala şi cărţile, internatul, bursa studentului, repartizarea în producţie, promovarea, locuinţa, îngrijirea sănătăţii, autoturismul şi... locul de veci – toate veneau de la acelaşi stăpîn „bun". (...) Milioane de oameni **aşteptau totul** de la Partidul unic (singurul deţinător al iniţiativelor) şi de la şeful acestuia (părintele naţiunii); dispariţia acestuia (revoluţia?) a lăsat **orfani** tot atîtea milioane de... dezorientaţi! (...)

Pentru „orfani", cramponarea de trecut părea vitală, ceea ce explică succesul FSN-ului şi PDSR-ului, care garantau o tranziţie fără hurducături, securitate socială şi „linişte". Mental, a continuat să acţioneze **sindromul Partidului unic**, tendinţă întreţinută activ şi abil de o Putere pretins democratică. În fibra lor intimă (şi sinceră), partidul la putere (FSN-PDSR) este **singurul** îndreptăţit la încredere, la iubire, la deţinerea adevărului, la guvernare şi chiar la existenţă ca atare. Celelalte partide sînt blamate sau ignorate. Să ne amintim că prin anii '90–'92 circula expresia *„Opoziţia e de vină, nu-l lasă să lucreze pe d-l Iliescu!"*; iar acum, după ce domnul Iliescu **ne-a lucrat** 6 ani, aceiaşi dezorientaţi, dar profund dezamăgiţi, se scuză: *„Cu cine să votez? N-am cu cine!"*. Mentalitatea traduce fidel acel sindrom al Partidului unic, care **exclude** orice alternativă şi exclude în acest fel însăşi **democraţia**.

Fenomenul este rezidual şi în scădere treptată sau mai poate avea recrudescenţe în viitorul apropiat?

M. Cristea, Bucureşti, 12.06.'96

Stimată doamnă Alina Mungiu,

Dintre reproşurile pe care, în nr. 25 al revistei „22", le faceţi celor ce vă comentează spusele, le preiau pe acelea despre care cred că mă privesc.

Este cu totul îndreptăţită supărarea dumneavoastră atunci cînd vorbele vă sînt răstălmăcite. În articolul „Schimbarea nu vine de la sine", în care comentam una din apariţiile dv. la „Serata muzicală", un rînd sărit şi un cuvînt puţin schimbat au făcut ca două dintre fraze să capete un cu totul alt sens, părînd astfel că vă atribui lucruri pe care nu le-aţi spus. Vă datorez scuze pentru aceste greşeli, chiar dacă ele nu-mi aparţin. În rest, susţin tot ce am scris în acel articol.

Preiau (desigur, cu tristeţe) şi observaţia: *„Persoane ale căror opinii nu stîrnesc interesul"*. Poate că, într-adevăr, cele scrise de mine nu stîrnesc interesul pe care l-aş dori sau pe care cred că l-ar putea stîrni.

În schimb, mă nedumereşte uriaşa îngîmfare din explicaţia pe care o daţi *„vampirismului intelectual"*, căruia spuneţi că îi sînteţi victimă. Dacă există oameni care nu vă împărtăşesc opiniile, dacă unii dintre ei îşi exprimă în scris dezacordul, nu înseamnă că *„se agaţă cu violenţă"* de ideile şi cuvintele dumneavoastră *„pentru a-şi plasa în circuitul public pe această cale indirectă propriile producţii intelectuale"*. Înseamnă, numai, că acele idei şi cuvinte, împărtăşite sau nu, le-au stîrnit interesul.

Cu stimă,

Lucica Albinescu, 28.06.1996, Bucureşti

ANDREI CORNEA

„Censul tranziţiei“

Aproape toată lumea politică românească a deplîns, după alegerile de la 2 iunie, absenteismul, care a afectat aproape 50% din corpul electoral; dintr-un punct de vedere abstract, această reacţie este îndreptăţită. Absenteismul presupune un mare număr de oameni dezinteresaţi, pasivi, dezamăgiţi pînă la punctul unde să accepte un verdict al urnelor la care ei să nu ia parte şi care îşi exprimă nemulţumirile numai printr-o veşnică şi ineficientă bombăneală privată. Acestora li se mai adaugă şi cei care refuză, din principiu, sistemul sau nu au, funciarmente, încredere în rezultatele votării.

Formulînd lucrurile puţin diferit, aş spune că a vota, şi mai ales a vota în aceste timpuri deloc uşoare şi simple, „ale tranziţiei“, pretinde un anumit *cost*. Nu este, firește, vorba despre un cost financiar, ci despre unul *intelectual şi chiar etic*. E nevoie, mai întîi, de oarecare *atenţie şi timp* dedicate deslușirii şi diferenţierii între programele electorale, între diferitele politici, aşa cum este nevoie de *memorie* pentru a compara rezultatele cu promisiunile. Dacă în 1990 şi 1992 diferenţierile erau transante şi alternativele păreau a se opune fără nuanţe, precum binele şi răul, în 1996 lucrurile au devenit complicate, cenuşii, nuanţate pînă la disperare uneori, iar alegerea pare adeseori a trebui să fie făcută doar *între un rău mai mare şi un rău mai mic*. Omul e nevoit să depună un anumit efort pentru a-şi alcătui o opinie, ceea ce presupune să citească [illegible]

apoi să se descurce cu buletinele de vot voluminoase, veritabile caiete, să găsească în ele, repede, partidul sau candidatul dorit, să pună ştampila corect etc. – toate acestea presupunînd un minimum de deprinderi intelectuale, inclusiv capacitatea de a citi cursiv, capacitate pe care, în realitate, nu toţi o au.

În fapt, creşterea absenteismului înseamnă apariţia unui „vot censitar“ neimpus, spontan şi care nu depinde, ca cel de odinioară, de venituri, ci doar de disponibilitatea şi de capacitatea de a asuma un anumit cost intelectual, de atenţie, de timp şi chiar moral, cost cerut de alegeri. Dacă în 1990 au votat peste 80% din cei aprox. 17 milioane de alegători români, în 1992, la alegerile locale au votat 66%, la cele parlamentare peste 75 %, în 1996, la locale, au mai votat doar 56%. Altfel spus, în aceşti 6 ani, „censul“ a crescut mereu.

Acum, este limpede că această urcare a „censului“ va lăsa în afara procesului electoral mai ales pe cei cu instrucţie mai modestă, cu deprinderi intelectuale mai precare, cu atenţia mai redusă, mai puţin capabili sau dispuşi să analizeze critic mesajele politicienilor sau informaţiile gazetelor. Or, cum PDSR, şi în general Puterea, s-a sprijinit, din 1990, mai ales pe *electoratul rural, mai puţin informat şi instruit*, la care se adaugă şi alte categorii cu instrucţie modestă, cum ar fi femei casnice, muncitori etc., rezultă, *a priori*, că acest electorat va fi cel mai afectat de urcarea „censului“.

[illegible]

PNL-Cîmpeanu, 102.869, ceea ce face împreună 2.227.280 de voturi. Or, în 1992, la alegerile generale, CDR obţinuse 2.177.144, astfel încît se poate spune că Opoziţia care s-a asociat cîndva sau este asociată şi astăzi cu CDR (fără PSDR) cîştigă doar 50.126 de voturi, adică *2,30%*. Să mai observăm că FSN obţinea, la alegerile generale din 1992, 1.108.500 de voturi, ceea ce este ceva mai mult, din nou în cifre absolute, decît cele 968.717 de voturi obţinute pentru consilierii locali în 1996 de USD, dar aproape la fel cu cele 1.098.301 de voturi obţinute pentru alegerea primarilor (rolul PSDR în USD nu este vizibil).

Mai trebuie adăugat un fapt: dacă la alegerea primarilor s-au înregistrat 472.772 de voturi nule, la cea a consilierilor locali 821.303, la alegerea consilierilor judeţeni s-a înregistrat numărul imens de *1.462 567 de voturi nule*. Or, tocmai la capitolul consilieri judeţeni CDR a depăşit – atît în număr de consilieri, cît şi în procente şi cifre absolute – PDSR. Din nou, trebuie să tragem concluzia că mulţi oameni cu instrucţie modestă, mai ales din mediul rural, nu au înţeles sensul votului pentru consilierii judeţeni, nu s-au descurcat cu buletine mult mai voluminoase decît cele pentru consilierii locali sau pentru primari, ori au fost derutaţi de prezenţa pe liste a unor persoane necunoscute lor. Ne amintim că, în 1992, de asemenea, s-a înregistrat un număr foarte mare de voturi nule. Dar tocmai aceşti oameni, care nu ştiu să voteze corect, chiar dacă, eventual, ar dori-o, alcătuiesc, de predilecţie, electoratul PDSR.

În concluzie, „censul tranziţiei“, adică creşterea dificultăţii de a alege în condiţiile neclarităţii sporite a lumii în care trăim, avantajează net Opoziţia în defavoarea PDSR. Contururile puţin manifeste, adesea contradictorii, cînd nu haotice, ale „tranziţiei“, ale programelor electorale, ale alianţelor politice, ale dezvoltărilor economice impun, cînd

RADU CĂLIN CRISTEA

Poveşti adevărate

(Urmare din pagina 1)

mă, mesajul d-lui Măgureanu. Înclin să cred că zbaterile sale de a pune ordine într-o instituţie care nu e o mănăstire de maici pot fi considerate oneste. Interesează mai puţin dacă d-l Măgureanu nu are *„un somn prea bun“*, chiar dacă, susţine dînsul, nu din cauza unei *„conştiinţe încărcate“*. Contează, în schimb, ca această instituţie să înceteze a mai da atîtea semne de nervozitate, de derută, de crize aproape ciclice (să nu uităm, totuşi, că d-l Măgureanu a renunţat, în medie la fiecare un an şi jumătate de la înfiinţarea SRI, la persoane cotate, inclusiv ierarhic, ca fiind mîna sa dreaptă). Dacă grupul de forţă din jurul lui C.V. Tudor e în măsură să zdruncine moralul directorului SRI, aflat, cum s-a văzut şi miercurea trecută, într-o semnificativă stare de neglijenţă emotivă, atunci situaţia din SRI ar putea fi chiar mult mai gravă. Într-atît de gravă, încît eventuala demitere a d-lui Măgureanu ar putea însemna nu mai mult decît aranjarea unui zuluf rebel.

Fac aceste observaţii fără să-mi pot reprima un gînd păcătos. Unele anchete din *Academia Caţavencu* sau *Ziua* au putut fi considerate de SRI ca aducînd atingeri securităţii naţionale; aplicînd însă aceeaşi unitate de măsură, aşa-zisele dezvăluiri depanate de cinci ani încoace de *România Mare* şi *Politica* ar fi putut [illegible]

ILIE ŞERBĂNESCU

De ce o inflaţie de numai 20% nu este posibilă în România

Anunţul Comisiei Naţionale de Statistică privind o inflaţie de 5,3% în luna mai este neaşteptat. Şi nu pentru că ar fi o surpriză o asemenea reambalare severă a inflaţiei, întrucît 5,3% într-o lună înseamnă circa 85% într-un an, ci pentru că nu prea este clar ce a determinat Comisia Naţională de Statistică să abandoneze optimismul cifric de pînă acum şi să ne ofere o evaluare atît de puţin încurajatoare asupra inflaţiei, care contrastează net cu ceea ce ne punea pînă acum la dispoziţie asupra ratelor lunare de inflaţie – 1–1,2% –, deşi realitatea pieţei se încăpăţîna să ne vorbească despre creşteri cu mult superioare ale preţurilor.

În mod absolut clar, cu o asemenea reambalare a inflaţiei – acum măcar recunoscută –, care a dus deja creşterea preţurilor la peste 12% pe primele 5 luni, nu mai poate fi vorba de înregistrarea unei inflaţii de numai 20% pe ansamblul anului 1996, cu atît mai mult cu cît încă nu a intervenit marele puseu în creşterea preţurilor pe care inevitabil urmează să-l producă apropiata scumpire a carburanţilor şi energiei.

Menţinerea inflaţiei pe anul în curs sub 20% constituie unul din principalele criterii de performanţă la care s-a angajat partea română şi de a cărui îndeplinire depinde în principiu derularea propriu-zisă a creditelor aprobate României potrivit Acordului cu FMI. Stabilirea unei asemenea rate continuă să fie o enigmă. Rămîne o curiozitate că FMI a putut prescrie României o rată anuală de inflaţie de numai 20%, întrucît este de presupus că experţii instituţiei realizează prea bine că aşa ceva, în actuala situaţie a economiei româneşti, nu este posibil. Din aceleaşi motive, încă şi mai straniu este că guvernul român şi Banca Naţională au putut accepta rata respectivă de inflaţie.

Cel mai probabil, s-a ajuns în Acordul de credit cu FMI la cifra menţionată în contextul unei bizarerii care a caracterizat ansamblul negocierilor autorităţilor post-decembriste de la Bucureşti cu instituţia financiară de la Washington. Aceasta din urmă, văzînd că trebuie să scoată cu forcepsul măsurile pe linia reformei din partea oficialităţilor de la Bucureşti şi că reforma în România nu se întreprinde din convingere, ci doar în urma unor constrîngeri şi presiuni, a sfîrşit prin a supralicita. Şi, sesizînd că autorităţile române sînt gata de a accepta orice, dar nu şi adevăratele reforme, care sînt cele aşa-numit „structurale", la nivel microeconomic (adică la nivelul întreprinderilor), experţii FMI s-au gîndit probabil că, fixînd exigenţe „cantitative" cu mult mai constrîngătoare la nivel macroeconomic, în ce priveşte, de pildă, deficitul bugetar, volumul de credite, masa monetară şi altele asemenea, vor obliga oficialităţile de la Bucureşti, chiar dacă nu vor, şi la reformele structurale, în ideea că, fără acestea, înseşi angajamentele cantitative nu vor avea cum să fie realizate. Iată cum, din punctul de vedere al FMI, s-ar putea să fi ajuns inflaţia de numai 20% criteriu de performanţă pentru România. La rîndul lor, autorităţile române au acceptat constrîngerea menţionată, mizînd probabil pe faptul că se vor descurca prin cosmetizări ale cifrelor statistice şi presupunînd că responsabilii FMI se vor arăta mai puţin exigenţi faţă de neîndeplinirea „criteriilor structurale", dacă acelea „cantitative" vor fi atinse. Numai că din acest joc al negociatorilor s-ar putea să iasă rău de tot, pentru că, nefiind de fapt posibilă în România o inflaţie de numai 20%, o încercare a autorităţilor române de a o obţine prezintă riscul unor tensiuni care pot degenera în explozii.

Numai 20% inflaţie anual nu este posibil în actuala situaţie din România, pentru că, pur şi simplu, guvernarea post-decembristă, din motive cu totul discutabile, dar pe care nu le discutăm aici, a refuzat şomajul ca pîrghie – şi chiar şi numai ca efect – a restructurării economiei. O ţară cu o economie cu totul ineficientă, dar care pretinde că doreşte să înainteze spre o economie performantă, nu poate considera că are şomaj, cum este în cazul României, dacă acesta nu atinge decît 8% din forţa de muncă. Economii în tranziţie parcă mai eficiente decît cea românească, şi tot cunosc un şomaj de cel puţin 15%. În condiţiile din România nu este astfel de mirare că întreprinderile îşi îngrămădesc toate carenţele în preţuri şi că liberalizarea preţurilor nu a constituit şi nu constituie decît o permanentă şi masivă creştere a preţurilor. Dacă absenţa performanţei economice nu este lăsată să se manifeste şi în şomaj, se va manifesta implacabil în inflaţie. Acest lucru nu depinde de dorinţa cuiva, ci are un caracter strict obiectiv. Ar fi minunat să poată fi altfel! Poate fi altfel doar dacă nu numai şomajul, dar şi preţurile sînt strict controlate. Dar atunci – aşa cum era pe vremea economiei comuniste – precaritatea nivelului de trai, ca expresie a slabelor performanţe economice, se manifestă în penuria mereu mai pronunţată de produse.

În România nu se poate înregistra o inflaţie anuală de numai 20%, pentru că există un masiv segment neperformant în economie, îndeosebi în industrie. Şi acesta, dacă supravieţuieşte, o face pe seama cuiva şi prin intermediul a ceva. În cazul mineritului, subvenţionarea este transparentă, operaţiunea realizîndu-se în clar pe seama contribuabilului prin intermediul bugetului. Pentru rest însă – care reprezintă grosul – subvenţionarea nu este transparentă. Dar cine plăteşte, este lesne de aflat. Populaţia în ansamblu, căci altcineva nu există! Cum se achită nota de plată? Prin preţuri, prin inflaţie! Traiectul poate fi simplu: prin preţurile înalte, nejustificat de înalte, practicate de întreprinderile neperformante – din păcate, atîtea din ele cu poziţii monopoliste pe piaţă. Dar poate fi mai complicat, cum se întîmplă în cazul încurcăturii de plăţi numită blocaj financiar, care are la origine tocmai datorii niciodată plătite de agenţi economici neperformanţi către agenţi economici performanţi, bănci sau chiar bugetul de stat. Pînă la urmă, cineva acoperă aceste datorii. Şi o face populaţia prin inflaţie. Pînă cînd acestui sistem de a se accepta contractarea de datorii care să nu fie plătite – şi care în mod diversionist este numit blocaj financiar – nu i se va pune o stavilă, inflaţia în România nu are cum să se înscrie în limite rezonabile.

Inflaţia în România are o bază obiectivă în structura economiei şi în sistemul în care aceasta funcţionează în prezent. Dacă acestea nu se schimbă – şi nu s-au schimbat şi nici nu sînt în curs de schimbare –, inflaţia nu poate coborî sub anumite limite. Încercarea de a o coborî sub aceste limite fără schimbările respective este nu numai artificială, dar şi extrem de periculoasă. Pentru că închide în mod nefericit supapa care permite eliberarea tensiunilor interioare, putînd de aceea conduce la explozii. Cel mai bine se vede acest lucru în anii electorali, cînd încercările de cosmetizare opresc o perioadă creşterile de preţuri, pentru ca apoi aceste creşteri să izbucnească violent.

RALUCA STROE-BRUMARIU

Războiul Măgureanu – Vadim s-a dat în Parlament

Virgil Măgureanu solicita în urmă cu două săptămîni Camerei şi Senatului să fie audiat de plenul Parlamentului pentru a răspunde acuzaţiilor ce planează asupra SRI. Cererea d-lui Măgureanu – care constituie o premieră – a fost acceptată, iar miercuri 19 iunie Virgil Măgureanu a ieşit la rampă. Pe coridoare, stînd de vorbă cu ziariştii, cîţiva parlamentari susţin că audierea ar fi fost pusă la cale de comun acord cu Ion Iliescu şi liderii PDSR, în ideea că ea ar putea domoli (dacă nu chiar pune capăt) speculaţiile privind activităţile de poliţie politică şi interceptările ilegale făcute de SRI. Şi, cu excepţia reprezentanţilor PRM, nimeni nu a putut afirma răspicat că asemenea interceptări există, mai ales că nici cercetările comisiei parlamentare nu s-au încheiat.

Virgil Măgureanu şi-a început informarea pe un ton umil. El a mulţumit întîi parlamentarilor că au acceptat să-l audieze, a declarat că nu i-a minţit niciodată şi că serviciul pe care-l conduce este subordonat numai intereselor şi legilor ţării, precum şi imaginii bune a României în lume. Atacurile care **s-au succedat în ultima vreme la adresa SRI, culminînd cu „scandalul Bucur", au ca autor, spune Măgureanu, structura informativă ilegală şi paramilitară care funcţionează sub directa îndrumare a** lui Corneliu Vadim Tudor. Aceasta ar urmări discreditarea SRI, compromiterea şi descurajarea cadrelor sale, precum şi ruperea aparatului de informare de baza lui de sprijin.

Totul a început, a spus Măgureanu, prin racolarea colonelului Ilie Merce, care s-a înregimentat în PRM şi a lucrat în slujba lui Vadim Tudor, folosind cadre din rezervă. Tot Merce, de data asta împreună cu Toma Năstase (alt ofiţer SRI, secretar de stat la Comerţ pînă la ruperea protocolului PDSR-PRM), s-a ocupat şi de racolarea lui Bucur. Potrivit directorului SRI, structura informativă a PRM s-a folosit de faptul că Bucur răspundea de supravegherea tehnică a ascultării convorbirilor telefonice şi l-a convins, momindu-l cu bani şi chiar cu un loc pe listele electorale ale partidului, să sustragă casete şi apoi să le folosească împotriva instituţiei al cărei angajat era. Măgureanu a respins însă acuzaţia că înregistrările prezentate de căpitanul Bucur presei ar fi fost făcute de SRI.

Aceste casete pot fi rezultatul unor mixaje, măsluiri sau chiar autoînregistrări, cum, probabil, susţine directorul SRI, este cazul convorbirii dintre Funar şi Vadim.

SRI este o poliţie politică

Parlamentarii care au luat cuvîntul după informarea prezentată de directorul SRI s-au împărţit în două tabere: cei care l-au acuzat fără menajamente pe Măgureanu, unii dintre ei cerîndu-i chiar demisia (Nicolae Ionescu-Galbeni – PNŢCD, Horia Rusu – PL '93, Gheorghe Cristea – PNŢCD, Vasile Matei – PUNR, Toader Constantinescu – PRM), şi cei care i-au luat apărarea mai mult sau mai puţin direct (Vasile Văcaru, Ilie Nica, Agatha Nicolau-Iliescu – PDSR, Vasile Popovici – PAC). Deputatul PNŢCD Nicolae Ionescu-Galbeni este membru în Comisia de control asupra SRI şi deci a avut acces la anumite date şi informaţii de care alţi parlamentari nu au beneficiat. El a dezvăluit miercuri că SRI s-a implicat în afaceri ilegale (de exemplu, în contrabanda cu ţigări), în politică (şi aici d-l Ionescu-Galbeni a amintit acţiunea de strîngere de semnături pentru candidatura la preşedinţie a lui Viorel Sălăgean, în 1992, acţiune declanşată de SRI la ordinul lui Virgil Măgureanu). Tot din ordinul lui Măgureanu, SRI a întocmit un dosar despre Societatea „Timişoara", i-a confecţionat un dosar fals preotului Sandi Mehedinţu şi a urmărit, cu aceiaşi oameni de dinainte de 1989, Biserica Catolică. În sfîrşit, tot SRI a făcut investigaţii la domiciliul lui H.-R. Patapievici. În fişetul generalu-

Salariul mediu

• Salariul mediu net pe economie a fost de 293.508 lei în mai 1996, cu 2,7% mai mic faţă de cel din luna aprilie a aceluiaşi an. • Salariul mediu nominal din primele cinci luni ale lui 1996 a crescut cu 47,1% faţă de aceeaşi perioadă a anului 1995. • Sănătatea şi asistenţa socială a fost ramura economică cu cel mai scăzut salariu mediu net în mai 1996: 206.252 lei, cu 12,7% mai mare decît în mai 1995. • Cel mai ridicat salariu mediu net în mai 1996 a fost înregistrat în activitatea instituţiilor financiare şi bancare: 594.284 lei, cu 88,8% mai mare decît în mai 1995.

Conform Buletinului emis de Comisia Naţională pentru Statistică în 21 iunie 1996

VICTOR CIORBEA:

„Bucureştenii nu vor scăpa de mine“

– Interviu realizat de Rodica Palade –

Domnule Victor Ciorbea, aţi fost numărat prin voturi, aţi fost cîntărit (la propriu) de ziarişti, aţi fost, în cele din urmă, învestit oficial ca primar general al Capitalei. Mulţi comentatori au fost de părere că votul pe care l-aţi primit este un vot politic. Dv. însă veţi avea de administrat un oraş. Ce părere aveţi?

Nu am de gînd să-i comentez pe comentatorii care au avansat ideea că votul pe care l-am primit din partea bucureştenilor este politic. Unii dintre analişti au fost de părere că ar fi fost vorba de un vot moral. Mircea Dinescu însă, în *Academia Caţavencu*, a declarat: *„Votîndu-l pe Victor Ciorbea, eu personal l-am votat pe Victor Ciorbea“*. Nu neg, prin urmare, că accentul a fost pus pe latura politică, iar eu nu am ascuns nici un moment importanţa pe care a avut-o faptul că eu reprezint Convenţia Democratică. Asta spre deosebire de contracandidatul meu, care a căutat pe cît posibil să ascundă relaţia lui cu partidul de guvernămînt, care l-a propulsat, şi cu actualii guvernanţi. Totuşi, în decizia pe care au luat-o bucureştenii, eu cred că într-o anumită măsură a contat şi omul. Adică, din îmbinarea fericită între om şi formaţiunea politică ce îl susţine cred eu că se poate cîştiga.

Acum sînteţi primarul bucureştenilor care v-au votat, al celor care nu v-au votat, dar şi al celor care (destui) nu s-au prezentat la urne. Cum aveţi de gînd să vă adresaţi acestor categorii de oameni?

Chiar după ce am fost desemnat de Convenţie pentru a candida la Primărie, am declarat că voi fi primarul tuturor bucureştenilor, un primar care provine din mijlocul celor mulţi, care cunoaşte foarte bine trista noastră realitate, şi-a asumat-o (mai des în ultimii şase ani) şi a luptat pentru schimbarea ei. Tocmai de aceea voi păstra în permanenţă contactul cu oamenii; aşa cum spuneam într-o intervenţie televizată – mai în glumă, mai în serios –, bucureştenii nu vor scăpa de mine. Vor avea un primar care nu se va ascunde în birou, în spatele unor secretare, bodyguarzi sau gardieni publici. Voi fi, şi de aici înainte, în pieţe, întreprinderi, instituţii, parcuri.

Credeţi că veţi mai avea timp?

Pentru contactul cu oamenii este obligatoriu să-mi găsesc timp. După cum esenţială rămîne relaţia cu mass-media, o relaţie pe care mi-o doresc foarte strînsă şi foarte deschisă. Numai aşa vom putea asigura transparenţa atît de necesară pentru reabilitarea instituţiei Primăriei, care, în momentul de faţă, conform sondajelor de opinie, se situează pe unul din ultimele locuri din punctul de vedere al credibilităţii. Tot pentru asigurarea transparenţei, aşa cum este prevăzut şi în „Contractul cu

bucureştenii“, vom avea relaţii permanente cu organizaţii neguvernamentale, sindicate, asociaţii sau oameni care pur şi simplu ne solicită.

Cum veţi realiza această comunicare?

Îmi declar de pe acum totala disponibilitate, dincolo de conferinţa de presă, faţă de mass-media. În acelaşi timp, îmi doresc atragerea unor reprezentanţi ai cetăţenilor, ai breslelor profesionale etc., pentru a participa nemijlocit la activităţile Primăriei, astfel încît oamenii să poată cunoaşte din interior situaţia, dar şi pentru a-i transforma în martori, în garanţi ai faptului că lucrurile se desfăşoară cinstit şi corect.

Vă avertizez că, oricît de multă bunăvoinţă veţi avea, tot veţi intra în criză de timp. De aceea, îmi permit să vă fac o sugestie (pe care am făcut-o, fără succes, şi fostului primar general): este vorba de editarea unui *Buletin al Primăriei* care să conţină informaţii legate de servicii, funcţionari, şedinţe de consiliu, hotărîri etc.

În mod sigur, un astfel de buletin va fi editat; la început cu o apariţie lunară, apoi bilunară şi, ulterior, chiar săptămînală. Pe de altă parte, mă gîndesc la asigurarea unei foarte bune funcţionări a biroului de presă şi, eventual, chiar la crearea postului de purtător de cuvînt. Acest om va trebui să fie în permanenţă la dispoziţia presei pentru orice fel de lămuriri.

Domnule primar general, a început numărătoarea inversă a celor 200 de zile...

Da. D-l Adrian Năstase, liderul PDSR, a declarat deschis că el însuşi urmăreşte cu strictete această numărătoare. În aceste zile – două şi jumătate – am avut întîlniri cu secretarul Primăriei, cu şefii de departamente, cu directorii şi conducătorii regiilor autonome, cu reprezentanţii altor instituţii care sînt în subordinea Primăriei. Am vrut să-i cunosc şi să evaluez care sînt, din perspectiva lor, posibilităţile de a trece imediat la aplicarea „Contractului cu bucureştenii“. Luni 24 iunie va avea loc o a doua şedinţă a Consiliului General şi tot atunci se va deschide la propriu uşa principală a Primăriei. Este un gest mai mult simbolic, urmînd ca în 2–3 săptămîni să amenajăm în holul mare nişte ghişee pentru ca oamenii să fie îndrumaţi, iar în maximum două luni şi jumătate vom achiziţiona diferenţa de calculatoare pentru a realiza sistemul informaţional care ne va permite să punem în aplicare cel puţin modelul Timişoara.

Nu vă sfiiţi să preluaţi un model de la un partid – PAC – cu care CDR nu mai are prea bune relaţii de prietenie?

Nu. Am spus mereu că vom prelua ideile valoroase şi din programele celorlalţi candidaţi – acordul de guvernare cu USD este un exemplu. La fel vom proceda şi cu ideile domnului Patriciu – bineînţeles, dacă va fi de acord. De altfel, eu sînt printre membrii fondatori ai grupului „Memoriei electorale“ (iniţiat de Sergiu Andon), grup ce reuneşte peste 20 din cei 47 de candidaţi şi care şi-a propus ca, la două luni, să aibă întîlniri cu primarul general pentru a evalua împlinirea promisiunilor şi pentru a urmări în ce fel ideile valoroase ale celorlalţi au fost preluate şi aplicate.

În afară de *„uşa deschisă“* şi realizarea sistemului informaţional care-i va proteja pe oameni de birocraţie şi obişnuitul peşcheş, ce alte măsuri rapide veţi mai lua?

Curăţenia – la figurat – în Primărie. În acest scop, vom solicita, între altele, şi un control foarte sever din partea organelor competente (Curtea de Conturi) cu privire la activitatea administraţiilor anterioare. În acelaşi timp, vom solicita unor firme renumite în străinătate să realizeze un *audit*, o verificare care să poarte girul acestei recunoaşteri internaţionale. Această verificare urmează să pună în evidenţă aspectele pozitive şi negative ale administraţiilor de după Decembrie '89. Noi, dar şi cetăţenii Capitalei, avem dreptul să cunoaştem realitatea şi să ştim exact pentru ce urmează să răspundem.

În sfîrşit, curăţenia străzilor este una din priorităţi. În dorinţa de a face o surpriză plăcută bucureştenilor în cel mult două săptămîni, nu aş dori să intru în foarte multe detalii.

Luni 24 iunie – şi poate nu este o simplă coincidenţă – se va declanşa în Bucureşti cea mai vastă operaţiune de deratizare şi dezinsecţie care a avut loc în istoria Capitalei. Ea va fi realizată de firma *3D* (o societate mixtă româno-franceză), care, timp de mai mulţi ani, va curăţa oraşul. Perioada de intensitate maximă cuprinde primele 21 de luni, după aceea se va reveni periodic, astfel încît coeficientul actual de infestare (cu ţînţari, şoareci, şobolani) de 90% să scadă la 2,5% (conform standardelor europene).

Mai vreau să adaug că am evaluat deja, împreună cu şefii de departamente şi cu directorul general al RATB, cîteva variante pentru asigurarea transportului gratuit pentru persoanele defavorizate. Deşi nu m-am obligat să îndeplinesc această prevedere în 200 de zile, doresc ca ea să figureze printre primele realizări ale noii administraţii.

23 iunie 1996

Şomajul

• În România erau 862.736 şomeri la data de 5 iunie 1996, dintre care 278.967 primeau ajutor de şomaj şi 351.791 alocaţie de sprijin. • Rata şomajului (raportul dintre numărul şomerilor şi forţa de muncă totală) era la 5 iunie de 7,7%. • Cei mai mulţi şomeri, la aceeaşi dată, erau în Bucureşti (46.126) şi în judeţele Neamţ (42.235), Iaşi (41.913) şi Dolj (40.435). • Cea mai ridicată rată a şomajului este în Botoşani (15%), pe locul doi situîndu-se judeţul Neamţ (14,3%), urmat de Vîlcea (13,5%).

Conform Buletinului emis de Comisia Naţională pentru Statistică în 21 iunie 1996

lui Gheorghe Diaconescu, fostul adjunct al lui Măgureanu, s-au găsit fişe de ziarişti, tabele de translatori, fişe ale unor societăţi mixte, fotografii din Decembrie 1989 şi septembrie 1991, precum şi dosarele unor personalităţi publice, d-l Ionescu-Galbeni nemenţionînd decît pe cel ale fostului ambasador în SUA, Mihai Botez, şi pe cel al lui Moses Rosen, fostul Şef-Rabin, ambii decedaţi.

Deputatul ţărănist are probe şi în legătură cu cercetările făcute de instituţia d-lui Măgureanu asupra mitingului organizat la Iaşi de PNŢCD şi PROPACT în 25 martie 1995. D-l Ionescu-Galbeni nu s-a pronunţat în ce priveşte scandalul interceptărilor, dar a declarat că între afirmaţiile făcute în faţa comisiei de către Măgureanu şi cele ale colonelului Zamfir, şeful Serviciului Transmisiuni, au existat contradicţii flagrante, acesta din urmă susţinînd fără echivoc că Bucur nu putea intercepta convorbiri din proprie iniţiativă.

Corneliu Vadim Tudor a repetat de la tribuna Parlamentului acuzaţiile pe care i le-a adus lui Măgureanu în paginile revistei *România Mare*: *„Care dintre noi a participat la procesul şi asasinarea lui Nicolae Ceauşescu în sfînta zi de Crăciun? Cine a participat la organizarea băii de sînge din Decembrie 1989 şi s-a luptat să dispară şi aşa-zişii teroriştii, şi probele? Cine s-a dus în nord-vestul ţării pentru a lua legătura cu Tőkés şi cu colonelul Atudoroaie, pentru a face să dispară orice urmă a implicării sovietice în evenimetele de atunci? Eu sau dumneavoastră?!“*, a întrebat C.V. Tudor, care a conchis că orice ar face Măgureanu, de la fraude la crimă, nu i se poate întîmpla nimic, dar totuşi i-a cerut demisia.

Ultimul cuvînt l-a avut directorul SRI. El s-a autocompătimit, a reproşat, a ameninţat. A fost cînd dojenitor, cînd ironic, mereu ipocrit, atît de ipocrit, încît, în final, a devenit gretos, interpretînd fără nici o reţinere rolul de victimă: *„Am fost urmărit 10 ani de Securitate (...) am participat la Revoluţie şi nu m-am dus să cer certificat de revoluţionar; am lucrat toţi aceşti ani sub bombe, străduindu-mă, uneori cu obidă, să-mi fac datoria cînd eram atacat de toată lumea; în toate scandalurile – Terasa «Anda», «Patapievici» –, Măgureanu a fost găsit vinovat“*. I-a amintit lui Nicolae Ionescu-Galbeni (pe un ton de reproş) că el, Virgil Măgureanu, *„a ieşit în faţă cînd d-l Coposu era acuzat de colaborare cu Securitatea“* şi tot el, Măgureanu, i-a ajutat pe foştii deţinuţi politici din PNŢCD să-şi obţină dosarele de persecutaţi. Apoi a negat pe rînd toate acuzaţiile: SRI nu ascultă ilegal telefoanele (*„Nu avem nevoie să facem ascultări ilegale, pentru că putem obţine mandat“*); nu există grupări rivale în SRI; nu există complicităţi cu Puterea (*„Puterea nu are de ce să mă protejeze, pentru că nici eu n-am protejat pe nimeni“*); SRI nu a pus la cale mineriadele, publicarea propriului dosar de rezident al fostei Securităţi nu a fost ilegală (*„Nu mi-e ruşine de acel episod“*). Şi după ce d-l Măgureanu şi-a făcut numărul în faţa parlamentarilor plictisiţi, şedinţa s-a încheiat – fără concluzii şi, bineînţeles, fără demisie.

HUMANITAS
Cartea care dăinuie

„A.C.T.“ la Librăria Humanitas

În perioada 25 iunie–7 iulie, inclusiv sîmbăta şi duminica, la Galeria Librăriei Humanitas din Pasajul Kretzulescu (Calea Victoriei 45, Bucureşti) este deschisă expoziţia de fotografie „A.C.T.“ a lui OCTAVIAN TIBĂR şi PAUL ANTONIU.

Concurs pentru tinerii jurnalişti

Editura Humanitas lansează un concurs pentru „cel mai bun şi constant tînăr autor de cronici, recenzii, articole despre cărţile Humanitas“. Premiile constau din două abonamente gratuite la toate apariţiile Editurii: pe un an (Premiul I) şi pe 6 luni (Premiul II).

Juriul concursului este compus din criticii ALEX. ŞTEFĂNESCU, DAN C. MIHĂILESCU, BEDROS HORASANGIAN, NICOLAE PRELIPCEANU şi C.T. POPESCU. Premierea va avea loc la începutul lui noiembrie a.c., la Târgul de Carte Gaudeamus (sala Radio, Bucureşti).

Candidaţii – din Bucureşti sau din ţară – sînt rugaţi să trimită pe adresa Editurii Humanitas (Piaţa Presei Libere 1, 79.734 Bucureşti – pentru ANCA FRANCU) un CV şi textele apărute sau cu perspective de apariţie, indicînd ziarul/revista în care au fost/vor fi publicate; data limită a poştei – 15 octombrie a.c.

ILIE ŞERBĂNESCU

De ce o infla... de numai ?... nu este ... în Rom...

Anunţul Comisiei Naţionale ... Statistică privind o inflaţie de 5,3% ... luna mai este neaşteptat. Şi nu ... tru că ar fi o surpriză o as... reambalare severă a inflaţi... 5,3% într-o lună înseamn... într-un an, ci pentru c... clar ce a determinat ... nală de Statistică să ... mismul cifric de ... ofere o evalua... jatoare asup... tează net ... acum la ... nare a ... tate a ... b...

nuitul peşches, ce alte măsuri rapide veţi mai lua?

Curăţenia – la figurat – în Primă... rie. În acest scop, vom solicita, între ... te în străinătate să realizeze un ... timp, vom solicita verificare a ... administraţiilor de după ... 89. Noi, dar şi cetăţenii ... ştiu exact pentru ce ...

...ştei recunoaşteri internaţionale. ...udit, o verificare care să pună ... ...ţă aspectele pozitive şi nega... ...ţia străzilor este ...rinţa de a face ...ureştenilor în ...nu aş dori să ...

...aspunderea ...ţiile lor. Cu atît mai mult cu cît colaboratorii revistei *„22“* sînt personalităţi valoroase ale societăţii româneşti de azi.

3. Deşi nu cunoşteam studiul Alinei Mungiu „Pentru o democraţie transetnică în România“, am prezentat recenzia lui Gabriel Andreescu intitulată „Compromiterea cercetării în problematica minorităţilor“ drept „o polemică“, întrucît, începînd de la titlu şi sfîrşind cu concluzia (*„un material semidoct“*, *„un studiu de caz excelent, pentru a arăta... cum nu trebuie făcută cercetarea“* etc.), s-a depăşit, după părerea mea, tonul neutru al unei recenzii în stil clasic. Am avut îndoieli că studiul Alinei Mungiu-Pippidi ar fi doar un material semidoct, cu atît mai mult cu cît pe o temă apropiată, privind tot situaţia minorităţii maghiare, un comunicat NATO o enumera pe Tatiana A. Mungiu-Pippidi printre cei cinci cîştigători ai unei burse de cercetare NATO. (În numărul 27 al revistei *„22“* vom oferi întreaga informaţie.)

4. Mi s-a părut firesc să o invit, în aceste condiţii, pe Alina Mungiu-Pippidi să răspundă obiecţiilor existente în textul lui Gabriel Andreescu (din numărul 24 al revistei *„22“*) citat mai sus. Cu atît mai mult cu cît, exact cu o săptămînă înainte, ea fusese invitată în emisiunea „Linia întîi“ a revistei *„22“* cu postul de televiziune TELE 7abc şi i se transmisese invitaţia de a colabora la revista *„22“*.

5. A fost dezamăgitor să constatăm că, în locul unei discuţii aplicate pe text, Alina Mungiu-Pippidi a optat pentru un răspuns extrem de subiectiv, repovestind perioada petrecută la *„22“* într-o manieră foarte personală (din care nu lipseau atacurile la persoană), cu multe inexactităţi. Nota mea din numărul trecut era menită să corecteze versiunea plecării Alinei Mungiu-Pippidi de la redacţia *„22“*, atribuită pe nedrept de domnia sa lui Gabriel Andreescu. Tot pe nedrept i se atribuie acestuia şi cenzurarea unor texte, şi concedierea lui Ovidiu Bogdan (doar un redactor-şef decide asupra unor astfel de lucruri). Pentru cei care au lucrat în acel timp la *„22“*, povestea pisicului alb este de-a dreptul suprarealistă.

6. Credincioşi principiilor enunţate mai sus, am optat totuşi pentru publicarea acestui text, regretînd că deocamdată s-a ratat astfel şansa unei discuţii echilibrate asupra studiilor dedicate minorităţii maghiare din România, aşa cum, de altfel, regretăm şi prelungirea excesivă şi inutilă în *Dilema* şi *România liberă* a unei polemici între Gabriel Andreescu şi Octavian Paler, desfăşurată vreme pe cîteva numere, la sfîrşitul anului 1995, în revista noastră.

GABRIELA ADAMEŞTEANU

Conducerea ...i „22“

...le şi motivaţiile mele, care sînt ni... ...şte insulte. (Ştiu că aţi apărat de-a ...lungul timpului principiul că revis... ...ta *„22“* nu trebuie folosită ca spaţiu ...pentru atacuri la persoană.) Re... ...enzia mea la studiul d-nei Pippidi ...ra, într-adevăr, severă, întrucît ...m considerat şi consider că el ...ompromite cercetarea în domeniu. ...acă veţi urmări însă recenzia ...ea, veţi observa că, **exceptînd co... ...entariul amabil privind fluenţa şi ca... ...citatea de persuasiune ale domniei ...e, nu există nici măcar o singură re... ...inţă la autoare** (contrar afirma... ...or d-nei Alina Mungiu-Pippidi, ...vorbesc despre **materialul semi...** ...t şi nu despre autoare semi... ...ă etc.).

...) Dar mai ales mă surprinde ...ul că revista *„22“* acceptă să pu... blice afirmaţii care frizează mito... mania. Ştiţi foarte bine că nu puteam avea o discuţie cu d-na Pippidi pe marginea unui articol din ianuarie 1990, deoarece în ianuarie 1990 nu au apărut decît două numere ale revistei *„22“*, în care Alina Mungiu-Pippidi nu avea cum să fie prezentă. Cunoaşteţi textul meu din *„22“* despre Marian Munteanu. Nu am negat statutul lui de lider, ci m-am referit explicit la „liderul“ Marian Munteanu. Ştiţi bine că d-na Pippidi a plecat în 1991 de la *„22“* nu pentru că eu încercam să constitui un climat de cenzură (nici nu aveam cum să o fac), ci pentru că domnia sa a pierdut concursul pentru poziţia de redactor-şef, cu un proiect de structură redacţională însemnînd excluderea d-nei Gabriela Adameşteanu (care îi propusese colaborarea la *„22“*). Ştiţi bine că, dacă i-am reproşat ceva d-nei Pippidi (alături de alţi colegi), a fost faptul că semna cîte trei articole într-un număr de revistă, contrar normelor profesionale. Ştiţi că nu am fost niciodată preşedinte al GDS (ci numai al Consiliului de Administraţie al GDS), din banalul motiv că GDS nu are, conform statutului, preşedinte. D-na Pippidi nu a fost niciodată exclusă din GDS, întrucît nu a fost niciodată primită în GDS (a apărut la un moment dat pe o listă cu 10 propuneri, dar nu a întrunit consensul cerut prin statutul anterior al GDS). Ştiţi că nu am avut nici o polemică cu d-l Ioanid, ci doar un dialog privind o greşeală a dînsului, care m-a inclus, într-o carte apărută în SUA, într-o serie de politicieni naţionalişti (!). Am scris într-adevăr o scrisoare în acest sens la Memorialul din Washington, atrăgînd atenţia asupra erorii, urmarea fiind asumarea cu eleganţă de către Radu Ioanid a greşelii sale. A susţine că am formulat o „cerere de demitere“ este o aberaţie. Concedierea de către mine a d-lui Ovidiu Bogdan, iată o altă elucubraţie, iar istoria cu pisicul alb şi fetele tinere este atît de fantasmagorică, atît de „împotriva firii“, încît frizează patologicul. (Am aflat cu această ocazie de moartea incredibilă a lui Ovidiu Bogdan şi cred că ar fi firesc ca revista să-i dedice un **Memento**.)

Mă opresc aici. Este oare firesc ca o revistă să publice astfel de afirmaţii, **cunoscîndu-se că ele sînt aberante?**

Sperînd că înţelegeţi surprinderea mea,

GABRIEL ANDREESCU
18.06.1996

Replica UDMR

Vă rugăm să publicaţi următoarele considerente legate de două articole apărute în numerele 24 şi 25 ale revistei conduse de dumneavoastră, articole în care se fac referiri la organizaţia noastră:

Uniunea noastră salută orice iniţiativă care are ca scop critica sau analiza obiectivă a activităţii şi programului UDMR. Considerăm că asemenea demersuri servesc nu numai interesele comunităţii maghiare, dar şi pe cele ale întregii societăţi.

Am constatat cu surprindere şi dezamăgire că, în cei şase ani de activitate a UDMR, singura organizaţie din ţara noastră care a publicat studii amănunţite şi obiective în legătură cu documentele programatice elaborate de Uniune a fost Centrul pentru Drepturile Omului din cadrul APADOR-CH*. Între demnitarii UDMR şi autorii acestor lucrări, Gabriel Andreescu, Renate Weber şi Valentin Stan, au avut loc numeroase discuţii, dezbateri pe această temă. Dialogul va continua, nu în ultimul rînd pentru că reprezentanţii Uniunii sînt conştienţi că Programul UDMR este perfectibil, mai ales în condiţiile în care procesul legislativ internaţional şi – sperăm! – intern privind reglementarea drepturilor minorităţilor naţionale este în plin proces de dezvoltare.

În acest context, ne-a bucurat faptul că Centrul pentru Studii Politice şi Analiză Comparativă a editat în acest an lucrarea elaborată de Dr. Alina Mungiu-Pippidi, intitulată „Pentru o democraţie transetnică în România“. Este, de asemenea, lăudabil faptul că autorul a iniţiat şi purtat discuţii pe marginea textului cu un număr de reprezentanţi ai UDMR.

UDMR nu este de partea unei persoane sau alteia care publică în revista *„22“*. Dorim însă să clarificăm anumite lucruri. Din răspunsul Alinei Mungiu-Pippidi adresat d-lui Gabriel Andreescu s-ar putea trage concluzia că reprezentanţii UDMR ar fi de acord cu afirmaţiile cuprinse în studiul CSPAC şi „probate arhisuficient“ de documentele şi extrasele de presă anexate. Demnitarii Uniunii au formulat şi transmis Alinei Mungiu-Pippidi observaţiile lor legate exclusiv de probleme privind educaţia în limba minorităţii maghiare, nu şi asupra celor referitoare la „proiectul politic de obţinere a autonomiei comunităţii maghiare“, care – în opinia Alinei Mungiu-Pippidi – nu ar avea „nici o legătură cu drepturile omului“. În această ordine de idei, trebuie însă să semnalăm cititorilor săptămînalului *„22“* că bună parte din obiecţiile cuprinse în recenzia semnată de d-l Gabriel Andreescu în nr. 24 al gazetei coincid cu cele exprimate de demnitarii UDMR la dezbaterea publică menţionată de Alina Mungiu-Pippidi. Cît priveşte extrasele de presă referitoare la activitatea UDMR, din nefericire, cu cîteva excepţii (între care trebuie să menţionăm săptămînalul *„22“*), este foarte uşor de probat faptul că majoritatea publicaţiilor, inclusiv cele declarate independente, au contribuit la crearea unei imagini false despre Uniune.

Reprezentanţii UDMR îşi exprimă disponibilitatea de a participa şi în continuare la orice dezbatere organizată pe această temă într-un cadru civilizat.

*Vezi „Concepţia UDMR privind drepturile minorităţilor naţionale“, 22 august 1994, şi „Evoluţia concepţiei UDMR privind drepturile minorităţii maghiare“, 27 octombrie 1995.

ANTON NICULESCU
Consilier politic al preşedintelui UDMR
Bucureşti, 19 iunie 1996

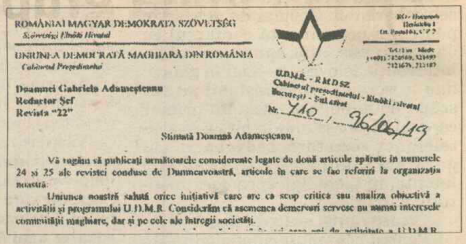

ROMÁNIAI MAGYAR DEMOKRATA SZÖVETSÉG
Szövetségi Elnöki Hivatal

UNIUNEA DEMOCRATĂ MAGHIARĂ DIN ROMÂNIA
Cabinetul Președintelui

U.D.M.R. – R.M.D.SZ
Cabinetul preşedintelui - Elnöki tanácsi
Bucureşti - 5-tel.48m

Doamnei Gabriela Adameşteanu
Redactor Şef
Revista "22"

Nr. 410 / 26/06/19

Stimată Doamnă Adameşteanu,

Vă rugăm să publicaţi următoarele considerente legate de două articole apărute în numerele 24 şi 25 ale revistei conduse de Dumneavoastră, articole în care se fac referiri la organizaţia noastră:

Uniunea noastră salută orice iniţiativă care are ca scop critica sau analiza obiectivă a activităţii şi programului U.D.M.R. Considerăm că asemenea demersuri servesc nu numai interesele comunităţii maghiare, dar şi pe cele ale întregii societăţi.

Cîteva precizări

1. Dorind să susţinem un dialog real, nu mimat, şi să contribuim la stabilizarea unui climat de normalitate în relaţia dintre conducerea unei publicaţii şi autori (relaţie grav traumatizată după o jumătate de secol de cenzură), am optat pentru principiul publicării textelor „incomode", fie şi a celor care conţin afirmaţii, după opinia noastră, nedrepte, incorecte etc. Chiar şi atunci cînd acest gen de afirmaţii ne-au vizat direct (bineînţeles, în această discuţie intră textele colaboratorilor uzuali ai revistei *„22"*). Încrezători în discernămîntul cititorilor (cărora, pe aceleaşi principii, le-am dedicat săptămînal o pagină întreagă, la rubrica denumită „Curier"), ne-am decis să le oferim întreaga informaţie necesară, pentru a-şi formula singuri o opinie.

2. Un timp, am atras atenţia pe paginile de polemici că autorii sînt răspunzători pentru opiniile exprimate, redacţia rezervîndu-şi doar rolul armonizării acestor opinii. Cum şi caseta conţinînd acest anunţ a fost resimţită de anumiţi autori drept o formă de cenzură, am renunţat s-o mai menţionăm de fiecare dată cînd ar fi fost cazul. Dar ea este în continuare subînţeleasă, şi autorii au toată răspunderea pentru afirmaţiile lor. Cu atît mai mult cu cît colaboratorii revistei *„22"* sînt personalităţi valoroase ale societăţii româneşti de azi.

3. Deşi nu cunoşteam studiul Alinei Mungiu „Pentru o democraţie transetnică în România", am prezentat recenzia lui Gabriel Andreescu intitulată „Compromiterea cercetării în problematica minorităţilor" drept „o polemică", întrucît, începînd de la titlu şi sfîrşind cu concluzia (*„un material semidoct", „un studiu de caz excelent, pentru a arăta... cum nu trebuie făcută cercetarea"* etc.), s-a depăşit, după părerea mea, tonul neutru al unei recenzii în stil clasic. Am avut îndoieli că studiul Alinei Mungiu-Pippidi ar fi doar un material semidoct, cu atît mai mult cu cît pe o temă apropiată, privind tot situaţia minorităţii maghiare, un comunicat NATO o enumera pe Tatiana A. Mungiu-Pippidi printre cei cinci cîştigători ai unei burse de cercetare NATO. (În numărul 27 al revistei *„22"* vom oferi întreaga informaţie.)

4. Mi s-a părut firesc să o invit, în aceste condiţii, pe Alina Mungiu-Pippidi să răspundă obiecţiilor existente în textul lui Gabriel Andreescu (din numărul 24 al revistei *„22"*) citat mai sus. Cu atît mai mult cu cît, exact cu o săptămînă înainte, ea fusese invitată în emisiunea „Linia întîi" a revistei *„22"* cu postul de televiziune TELE 7abc şi i se transmisese invitaţia de a colabora la revista *„22"*.

5. A fost dezamăgitor să constatăm că, în locul unei discuţii aplicate pe text, Alina Mungiu-Pippidi a optat pentru un răspuns extrem de subiectiv, repovestind perioada petrecută la *„22"* într-o manieră foarte personală (din care nu lipseau atacurile la persoană), cu multe inexactităţi. Nota mea din numărul trecut era menită să corecteze versiunea plecării Alinei Mungiu-Pippidi de la redacţia *„22"*, atribuită pe nedrept de domnia sa lui Gabriel Andreescu. Tot pe nedrept i se atribuie acestuia şi cenzurarea unor texte, şi concedierea lui Ovidiu Bogdan (doar un redactor-şef decide asupra unor astfel de lucruri). Pentru cei care au lucrat în acel timp la *„22"*, povestea pisicului alb este de-a dreptul suprarealistă.

6. Credincioşi principiilor enunţate mai sus, am optat totuşi pentru publicarea acestui text, regretînd că deocamdată s-a ratat astfel şansa unei discuţii echilibrate asupra studiilor dedicate minorităţii maghiare din România, aşa cum, de altfel, regretăm şi prelungirea excesivă şi inutilă în *Dilema* şi *România liberă* a unei polemici între Gabriel Andreescu şi Octavian Paler, desfăşurată vreme pe cîteva numere, la sfîrşitul anului 1995, în revista noastră.

GABRIELA ADAMEŞTEANU

Către Conducerea revistei „22"

În legătură cu intervenţiile din revista *„22"* care au avut ca temă studiul „Pentru o democraţie transetnică în România", daţi-mi voie vă rog să fac următoarele observaţii:

1) Regret mai întîi că recenzia mea la studiul amintit a fost prezentată pe prima pagină a revistei drept o „polemică". Ea nu era decît o recenzie, şi nimic mai mult.

2) Regret că stilul şi substanţa textului d-nei Alina Mungiu-Pippidi afectează exigenţele revistei *„22"* privind textele pe care le publică. D-na Pippidi comentează într-o primă parte textul meu încercînd să-şi apere, firesc, studiul. Inadecvarea explicaţiilor domniei sale se poate verifica însă uşor. Un singur exemplu: d-na Pippidi se declară gata de a pune la dispoziţie numărul din *Transition* unde d-l Schafir consideră că *„Imre Borbély are o idee despre «stat» care o pune la încercare pe cea europeană de astăzi"*. Dar în studiul său, Alina Mungiu-Pippidi se referă la o propunere a UDMR, şi nu la d-l Imre Borbély. **Diferenţa este fundamentală**, Imre Borbély neavînd nici măcar statutul de reprezentant al UDMR. D-na Pippidi este absolut incapabilă să controleze logic o demonstraţie, să păstreze termenii în silogismele pe care le dezvoltă, iar acest handicap este incompatibil cu standardele unei autentice comunităţi ştiinţifice.

Dar mai ciudat este faptul că domnia sa amestecă referinţele la recenzie cu alegaţii despre intenţiile şi motivaţiile mele, care sînt nişte insulte. (Ştiu că aţi apărat de-a lungul timpului principiul că revista *„22"* nu trebuie folosită ca spaţiu pentru atacuri la persoană.) Recenzia mea la studiul d-nei Pippidi era, într-adevăr, severă, întrucît am considerat şi consider că el compromite cercetarea în domeniu. Dacă veţi urmări însă recenzia mea, veţi observa că, **exceptînd comentariul amabil privind fluenţa şi capacitatea de persuasiune ale domniei sale, nu există nici măcar o singură referinţă la autoare** (contrar afirmaţiilor d-nei Alina Mungiu-Pippidi, eu vorbesc despre **materialul semidoct** şi nu despre autoare semidoctă etc.).

4) Dar mai ales mă surprinde faptul că revista *„22"* acceptă să publice afirmaţii care frizează mitomania. Ştiţi foarte bine că nu puteam avea o discuţie cu d-na Pippidi pe marginea unui articol din ianuarie 1990, deoarece în ianuarie 1990 nu au apărut decît două numere ale revistei *„22"*, în care Alina Mungiu-Pippidi nu avea cum să fie prezentă. Cunoaşteţi textul meu din *„22"* despre Marian Munteanu. Nu am negat statutul lui de lider, ci m-am referit explicit la „liderul" Marian Munteanu. Ştiţi bine că d-na Pippidi a plecat în 1991 de la *„22"* nu pentru că eu încercam să constitui un climat de cenzură (nici nu aveam cum să o fac), ci pentru că domnia sa a pierdut concursul pentru poziţia de redactor-şef, cu un proiect de structură redacţională însemnînd excluderea d-nei Gabriela Adameşteanu (care îi propusese colaborarea la *„22"*). Ştiţi bine că, dacă i-am reproşat ceva d-nei Pippidi (alături de alţi colegi), a fost faptul că semna cîte trei articole într-un număr de revistă, contrar normelor profesionale. Ştiţi că nu am fost niciodată preşedinte al GDS (ci numai al Consiliului de Administraţie al GDS), din banalul motiv că GDS nu are, conform statutului, preşedinte. D-na Pippidi nu a fost niciodată exclusă din GDS, întrucît nu a fost niciodată primită în GDS (a apărut la un moment dat pe o listă cu 10 propuneri, dar nu a întrunit consensul cerut prin statutul anterior al GDS). Ştiţi că nu am avut nici o polemică cu d-l Ioanid, ci doar un dialog privind o greşeală a dînsului, care m-a inclus, într-o carte apărută în SUA, într-o serie de politicieni naţionalişti (!). Am scris într-adevăr o scrisoare în acest sens la Memorialul din Washington, atrăgînd atenţia asupra erorii, urmarea fiind asumarea cu eleganţă de către Radu Ioanid a greşelii sale. A susţine că am formulat o „cerere de demitere" este o aberaţie. Concedierea de către mine a d-lui Ovidiu Bogdan, iată o altă elucubraţie, iar istoria cu pisicul alb şi fetele tinere este atît de fantasmagorică, atît de „împotriva firii", încît frizează patologicul. (Am aflat cu această ocazie de moartea incredibilă a lui Ovidiu Bogdan şi cred că ar fi firesc ca revista să-i dedice un **Memento**.)

Mă opresc aici. Este oare firesc ca o revistă să publice astfel de afirmaţii, **cunoscîndu-se că ele sînt aberante**?

Sperînd că înţelegeţi surprinderea mea,

GABRIEL ANDREESCU
18.06.1996

Replica UDMR

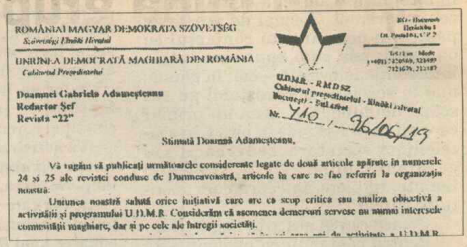

ROMÂNIAI MAGYAR DEMOKRATA SZÖVETSÉG
Szövetségi Elnöki Hivatal

UNIUNEA DEMOCRATĂ MAGHIARĂ DIN ROMÂNIA
Cabinetul Președintelui

U.D.M.R. - R.M.D.SZ.
Cabinetul președintelui - Biroul federal
București - Bd. Lăcătuș
Nr. 740 / 96/06/19

Doamnei Gabriela Adameşteanu
Redactor Şef
Revista "22"

Stimată Doamnă Adameșteanu,

Vă rugăm să publicați următoarele considerente legate de două articole apărute în numerele 24 și 25 ale revistei conduse de Dumneavoastră, articole în care se fac referiri la organizația noastră.

Uniunea noastră salută orice inițiativă care are ca scop critica sau analiza obiectivă a activității și programului U.D.M.R. Considerăm că asemenea demersuri servesc nu numai interesele comunității maghiare, dar și pe cele ale întregii societăți.

Vă rugăm să publicaţi următoarele considerente legate de două articole apărute în numerele 24 şi 25 ale revistei conduse de dumneavoastră, articole în care se fac referiri la organizaţia noastră:

Uniunea noastră salută orice iniţiativă care are ca scop critica sau analiza obiectivă a activităţii şi programului UDMR. Considerăm că asemenea demersuri servesc nu numai interesele comunităţii maghiare, dar şi pe cele ale întregii societăţi.

Am constatat cu surprindere şi dezamăgire că, în cei şase ani de activitate a UDMR, singura organizaţie din ţara noastră care a publicat studii amănunţite şi obiective în legătură cu documentele programatice elaborate de Uniune a fost Centrul pentru Drepturile Omului din cadrul APADOR-CH*. Între demnitarii UDMR şi autorii acestor lucrări, Gabriel Andreescu, Renate Weber şi Valentin Stan, au avut loc numeroase discuţii, dezbateri pe această temă. Dialogul va continua, nu în ultimul rînd pentru că reprezentanţii Uniunii sînt conştienţi că Programul UDMR este perfectibil, mai ales în condiţiile în care procesul legislativ internaţional şi – sperăm! – intern privind reglementarea drepturilor minorităţilor naţionale este în plin proces de dezvoltare.

În acest context, ne-a bucurat faptul că Centrul pentru Studii Politice şi Analiză Comparativă a editat în acest an lucrarea elaborată de Dr. Alina Mungiu-Pippidi, intitulată „Pentru o democraţie transetnică în România". Este, de asemenea, lăudabil faptul că autorul a iniţiat şi purtat discuţii pe marginea textului cu un număr de reprezentanţi ai UDMR.

UDMR nu este de partea unei persoane sau alteia care publică în revista *„22"*. Dorim însă să clarificăm anumite lucruri. Din răspunsul Alinei Mungiu-Pippidi adresat d-lui Gabriel Andreescu s-ar putea trage concluzia că reprezentanţii UDMR ar fi de acord cu afirmaţiile cuprinse în studiul CSPAC şi „probate arhisuficient" de documentele şi extrasele de presă anexate. Demnitarii Uniunii au formulat şi transmis Alinei Mungiu-Pippidi observaţiile lor legate exclusiv de probleme privind educaţia în limba minorităţii maghiare, nu şi asupra celor referitoare la „proiectul politic de obţinere a autonomiei comunităţii maghiare", care – în opinia Alinei Mungiu-Pippidi – nu ar avea „nici o legătură cu drepturile omului". În această ordine de idei, trebuie însă să semnalăm cititorilor săptămînalului *„22"* că bună parte din obiecţiile cuprinse în recenzia semnată de d-l Gabriel Andreescu în nr. 24 al gazetei coincid cu cele exprimate de demnitarii UDMR la dezbaterea publică menţionată de Alina Mungiu-Pippidi. Cît priveşte extrasele de presă referitoare la activitatea UDMR, din nefericire, cu cîteva excepţii (între care trebuie să menţionăm săptămînalul *„22"*), este foarte uşor de probat faptul că majoritatea publicaţiilor, inclusiv cele declarate independente, au contribuit la crearea unei imagini false despre Uniune.

Reprezentanţii UDMR îşi exprimă disponibilitatea de a participa şi în continuare la orice dezbatere organizată pe această temă într-un cadru civilizat.

*Vezi „Concepţia UDMR privind drepturile minorităţilor naţionale", 22 august 1994, şi „Evoluţia concepţiei UDMR privind drepturile minorităţii maghiare", 27 octombrie 1995.

ANTON NICULESCU
Consilier politic al preşedintelui UDMR
Bucureşti, 19 iunie 1996

CNA – o instituţie în mîna Puterii

Pe 16 iulie 1996 se împlinesc 4 ani de la crearea CNA (Consiliul Naţional al Audiovizualului). Tot la această dată expiră mandatele a 6 din cei 11 membri ai Consiliului. Iată de ce am ales acest moment pentru a aduce în discuţie activitatea acestei controversate instituţii. Încă de la început, ea a fost percepută ca o nouă secţie de presă a CC. S-au dovedit justificate aceste temeri? Sînt membrii CNA nişte profesionişti, sau fac parte din clientela partidelor arcului guvernamental? Reprezintă explozia posturilor de radio şi de televiziune private o alternativă viabilă la televiziunea şi radioul public? Acestea sînt cîteva din întrebările la care va încerca să găsească răspuns ancheta pe care o vom publica pe parcursul mai multor numere.

Potrivit Legii audiovizualului, cei 11 membri ai CNA sînt numiţi astfel: 2 de preşedintele României, 3 de Guvern, 3 de Camera Deputaţilor şi 3 de Senat. Membrii numiţi de Guvern trebuie să fie, conform aceleiaşi legi, unul specialist în televiziune, altul în radio şi al treilea în telecomunicaţii. Membrii CNA nu pot face parte din partide politice şi, pe perioada mandatului, nu pot deţine alte funcţii în afara celor didactice în instituţiile de învăţămînt superior. Să vedem care a fost componenţa CNA şi cum a evoluat ea pe parcursul celor 4 ani.

Încă de la început, în CNA s-au conturat două tabere: cea a „reformatorilor", cum i-a numit ades presa, şi cea a conservatorilor. „Reformatorii" erau Iolanda Stăniloiu, Horea Murgu,

Ecaterina Oproiu, membru CNA

Radu Coşarcă, un grup de oameni tineri, care s-au afirmat în domeniul audiovizual după Decembrie '89. Fără a putea fi consideraţi susţinătorii unui anume partid sau formaţiune politică, opţiunile şi simpatiile lor îi plasau mai degrabă în zona Opoziţiei, deşi doi dintre ei (Iolanda Stăniloiu şi Horea Murgu) fuseseră propuşi de guvernul Stolojan. Celor trei li s-a adăugat Mircea Baciu, specialist recunoscut, cu o experienţă de peste 30 de ani în domeniul telecomunicaţiilor. Conservatorii, în număr de şapte, erau oamenii preşedintelui Iliescu sau ai partidului de guvernămînt (Răzvan Theodorescu, Ecaterina Oproiu, Alexandru Piru, Titus Raveica, Constantin Vaeni, Tudor Gheorghe, Vasile Bihon). Dintre aceştia, numai Răzvan Theodorescu avea, potrivit opiniei unor specialişti în domeniu, experienţa cerută de un asemenea post, experienţă dobîndită în timpul directoratului său la TVR. La extrema cealaltă se aflau oameni fără nici o tangenţă cu acest domeniu: Alexandru Piru, istoric literar; Titus Raveica, profesor de Istoria filosofiei; Tudor Gheorghe, cîntăreţ de muzică folk şi actor. Ceilalţi trei se situau undeva la mijloc: Ecaterina Oproiu condusese revista *Cinema*, Constantin Vaeni era regizor şi Vasile Bihon lucrase ca inspector de cadre în Radio. De aici şi pînă la a avea competenţa de a acorda licenţe posturilor de radio şi de televiziune şi de a elabora norme pentru reglementarea unui domeniu atît de complex cum e cel audiovizual, calea este lungă. Dacă însă privim trecutul cam „încărcat" al unora dintre membrii CNA şi relaţiile lor cu Puterea actuală, înţelegem cum au ajuns să fie promovaţi în această instituţie.

Cine sînt membrii CNA?

Alexandru Piru, colaborator pe vremuri la *Săptămîna* lui Eugen Barbu, a devenit după 1990 unul din apropiaţii preşedintelui Iliescu şi a fost numit de acesta director onorific al ziarului prezidenţial *Dimineaţa*. Ecaterina Oproiu, membră în structurile de cenzură ale Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, alături de nume de tristă notorietate ca Dulea şi Enache, după Revoluţie a fost dată afară de la revista *Cinema* de către colectivul redacţional, pentru că se împotrivea oricărei schimbări. A fost printre cei propuşi de Eugen Barbu pentru a face parte din colegiul de redacţie al revistei *România Mare* (conform scrisorii adresate de Eugen Barbu la 14 martie 1990 primului-ministru de la acea vreme, Petre Roman).

Titus Raveica a fost promovat în CNA datorită legăturilor sale cu grupul PDSR (pe atunci FDSN) din Iaşi, în speţă senatorul Ion Solcanu, şi bunei relaţii cu preşedintele Iliescu. Tudor Gheorghe a urmat aceeaşi cale, fiind prieten cu Oliviu Gherman şi devotat preşedintelui Iliescu. În ceea ce-i

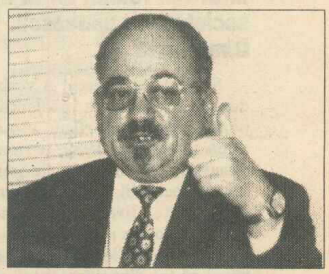

Titus Raveica, preşedinte CNA

priveşte pe Constantin Vaeni şi Vasile Bihon, şi aceştia au ajuns în CNA datorită relaţiilor cu politicieni influenţi ai partidului de guvernămînt.

Această compoziţie a CNA făcea ca, în marea majoritate a cazurilor, rezultatul votului să fie 7 la 4. Deşi era evident cum vota fiecare, cei 7 susţineau adeseori, în ciuda oricărei evidenţe, că au votat alături de „reformişti". Sau, în rarele cazuri cînd se obţinea un scor de 6 la 5 (cel de-al cincilea vot provenea mai ales de la Tudor Gheorghe, care se ghida de multe ori după bunul-simţ şi era cel mai receptiv la argumente), se grăbeau cu toţii să-şi revendice acel vot.

(Continuare în numărul următor)

Posturile de radio şi televiziune cad în mîna grupurilor mafiote

În 18 iunie 1996, Consiliul Naţional al Audiovizualului a decis să suspende licenţa postului de radio Uniplus pe o perioadă de trei luni şi să retragă licenţa televiziunii TVT-'89 – Timişoara. Motivele: Uniplus funcţiona ilegal, ca urmare a acţiunilor de forţă ale unuia dintre acţionari, iar TVT-'89 a intrat, tot ilegal, pe mîna grupului mafiot condus de Marcellini Mujea. Revista *„22"* a întreprins o anchetă cu privire la situaţia acestor posturi. Prezentăm în acest număr cazul Uniplus, iar în numărul viitor pe cel al TVT-'89.

Neînţelegeri la Uniplus

La baza conflictului de la Uniplus se află cumpărarea de către Cătălin Tohăneanu, unul dintre asociaţi, a unei importante părţi din acţiunile societăţii. Cătălin Tohăneanu a devenit astfel acţionar majoritar, deţinînd 54% din acţiuni. Ceilalţi acţionari consideră însă ilegală această cumpărare. Pe de o parte, deoarece Cătălin Tohăneanu a cumpărat acţiunile în ascuns, pe parcursul a doi ani, fără a convoca Adunarea Generală a Acţionarilor, cum prevede statutul societăţii. Pe de altă parte, pentru că o parte din cei care i-au vîndut acţiunile au făcut-o sub presiuni şi ameninţări. O sursă din interiorul redacţiei Uniplus ne-a informat că susţinătorul financiar din umbră al lui Cătălin Tohăneanu este Dan Voiculescu, patronul controversatei firme Crescent.

Fapt este că în cadrul acţionarilor s-au format două tabere, care s-au dat reciproc în judecată pentru a obţine recunoaşterea dreptului de acţionar majoritar: una îl susţine pe Cătălin Tohăneanu, cealaltă pe Daniel Klinger. Cele patru posturi locale din reţeaua Uniplus, deşi neparticipînd activ la această dispută, au rămas fidele directorului Daniel Klinger. Din punct de vedere juridic, situaţia întîrzie să se clarifice. Cătălin Tohăneanu este în posesia a două hotărîri judecătoreşti care îl recunosc acţionar majoritar, ceea ce i-a permis înregistrarea sa cu 54% din acţiuni la Registrul Comerţului. Săptămîna trecută însă, el a fost radiat din Registrul Comerţului, deoarece o parte din actele pe baza cărora a obţinut cele două sentinţe s-au dovedit false.

Scurt istoric al postului Uniplus

La 11 ianuarie 1990, îşi începe emisia postul de radio Uni Fun, folosind aparatura donată de Fun Radio din Franţa Ligii Studenţilor din Universitatea Bucureşti. În mai 1990, în urma unor neînţelegeri cu Marian Munteanu, postul se separă de Liga Studenţilor. El continuă să funcţioneze sub conducerea Fun Radio, al cărui nume îl preia.

Nemulţumiţi că nu-şi primesc salariile, ziariştii declanşează în martie 1991 o grevă împotriva conducerii franceze a postului. Greva durează mai mult de o lună şi, în aprilie 1991, echipa de redactori decide să se separe de Fun Radio. Astfel ia naştere radio Uniplus, care din mai 1991 începe să emită pe frecvenţa Uni Fun, în timp ce Fun Radio primeşte o altă frecvenţă. Cel care a pus bazele Uniplus şi a condus postul pînă în prezent este Daniel Klinger.

Pînă la clarificarea în instanţă a situaţiei, tensiunile între cele două grupuri s-au acumulat. Cătălin Tohăneanu a ocupat prin forţă sediul Uniplus şi a emis în perioada 27 aprilie–6 mai, cînd s-a reuşit evacuarea sa şi reluarea emisiei conform grilei de programe. El şi-a echipat apoi un studio de emisie propriu, care nu are însă autorizaţie de funcţionare. Pe data de 9 iunie a.c., Cătălin Tohăneanu a tăiat legătura studioului Uniplus cu emiţătorul şi şi-a conectat la emiţător propriul studio, începînd să emită în 10 iunie. CNA l-a somat să reia transmisia din vechiul studio autorizat, ceea ce el a refuzat. Ca urmare, CNA a decis suspendarea pe trei luni a licenţei, timp în care postul trebuie să-şi clarifice situaţia.

Iată ce ne-a declarat d-l Horea Murgu cu privire la situaţia Uniplus: *„Daniel Klinger reprezintă tradiţia acestui post de radio, aşa cum l-a preluat de la Uni Fun. Cătălin Tohăneanu a fost o persoană activă în ce priveşte relaţiile de afaceri. Eu am toată încrederea în onestitatea lui Daniel Klinger, pe care-l cunosc de 6 ani. În această perioadă, el a făcut un progres incontestabil ca profesionist şi ca manager. Este unul din pionierii radioului privat din România, prin faptul că a construit un post de radio şi o reţea în teritoriu performante, cu mijloace oneste, fără vreun sprijin subteran. Sper ca CNA să ia o decizie corectă, în favoarea conceptului editorial pe care l-a practicat Uniplus şi care a evoluat într-un mod util pentru piaţa bucureşteană. Poate că, din acest punct de vedere, pierderea licenţei ar putea fi pentru Uniplus un prilej pentru solicitarea unei frecvenţe mai favorabile, în bandă vest"*.

Am cerut şi părerea d-lui Răzvan Theodorescu. *„Daniel Klinger este un om cu experienţă, evident pasionat de radio şi neinteresat de aspectele economice – poate aceasta este căderea lui"*, spune d-l Răzvan Theodorescu. *„Eu consider că dreptatea este de partea lui şi, ca membru CNA, îl voi sprijini pînă acolo unde legal este posibil pe acest fondator al primului post independent pentru tineret din 1990. Cătălin Tohăneanu este un asociat care a devenit majoritar pentru că Klinger nu a ştiut să-şi ducă barca din punct de vedere economic. Este păcat că un post de radio bun, cu mare priză la tineret, şi care nu este un tonomat, ca multe altele, se strică acum. Dacă jurnalistica trebuie să se supună în faţa banului, atunci Daniel Klinger a pierdut partida. Este limpede însă că noul post, fără Daniel Klinger, şi-a pierdut substanţa. Am ascultat nişte talk-show-uri şi nişte răspunsuri date ascultătorilor făcute la un nivel de «americanisme şmechereşti de Ferentari». Este ceva penibil faţă de ceea ce era înainte Uniplus"*.

Pagină realizată de OANA ARMEANU

MASĂ ROTUNDĂ LA GDS

Intelectualii la răscruce -

– Moderator MIHAI ŞORA –

„Inflaţia" prezenţei publice a intelectualilor după Decembrie '89 nu a dus la întărirea rolului lor în noua societate românească. Dimpotrivă

Sorin Alexandrescu: A vorbi astăzi despre problemele intelectualităţii poate părea superfluu: ele au fost, după Decembrie 1989, permanent în discuţie – fie explicit, fie implicit –, iar intelectualii au fost şi ei mereu în actualitate, direct ori indirect, prin prezenţa lor în politică ori în diverse medii. În al doilea rînd, nu este cam steril să tot discutăm „între noi", aici la GDS, despre aceste probleme?

Aş răspunde la aceste întrebări cu două remarci: sporirea, chiar „inflaţia" prezenţei publice a intelectualilor după Decembrie 1989 nu a dus la întărirea rolului lor în noua societate românească, dimpotrivă, la micşorarea lui; (re)discutarea acestor probleme nu presupune neapărat convingerea cuiva de ceva, ci mai curînd nevoia de a articula teoretic explicaţia faptului menţionat mai sus: triumful şi declinul rolului public al intelectualilor români.

Intelectual = inteligenţie

Fără a încerca o „definiţie" a intelectualului – nu (mai) cred în utilitatea unor asemenea abordări esenţialiste, sau axiomatice –, aş preciza doar faptul că prin acest termen nu înţeleg activitatea profesională a unui intelectual, ci angajarea lui *publică şi independentă*, în agora, în probleme generale ale societăţii, o angajare acoperită tradiţional de termenul, la origine rus, din secolul al XIX-lea, „intelighenţia", dar preluat în secolul nostru în Franţa şi mai toate ţările occidentale. Las astfel în suspensie întrebările dacă intelectualii constituie o clasă aparte, un grup care pluteşte (vorba lui Max Weber) între clase, sau este o parte a unei noi clase de mijloc tehnocrate a „gulerelor albe".

Intelectualul, „conştiinţa naţiunii" în comunism – nici înlăuntrul, nici în afara vieţii publice

În ce roluri s-a petrecut această angajare publică a intelectualilor români înainte şi după 1989? Deşi în constituţiile comuniste ei constituiau a treia clasă, după muncitori şi ţărani, în fapt intelectualii au fost întotdeauna văzuţi ca întruchipînd „conştiinţa naţiunii", fie în sens favorabil regimului – ca instrument de propagandă –, fie în sens de rezistenţă la aceasta, de *conservare* a unei autenticităţi falsificate de comunism, ambele, roluri prin excelenţă publice, dar, numeric, sporadic reprezentate în anii optzeci. Jucînd primul rol numit, activistul de partid s-a degradat singur de la intelectualul independent la slujbaşul plătit. Disidentul a jucat al doilea rol, asupra căruia revin imediat. Mult mai numeros reprezentate, şi realizînd o influenţă mult mai subtilă, au fost însă rolurile jucate la (sau pe) *graniţa* dintre viaţa personală şi cea publică: ele iradiau înspre public modele şi norme elaborate în camera de lucru, acasă, dar manifestau şi preocuparea de a menţine distanţa – minimal protectoare – dintre cele două lumi. Nefiind nici înlăuntrul, nici în afara vieţii publice, dar fiind în acelaşi timp în ambele poziţii, intelectualul filtra adesea o suferinţă personală în rodnic exemplu de demnitate publică, după cum aceeaşi operaţie de filtrare oprea în mare măsură miazmele ceauşiste să intre înăuntru. *Afarăle* şi *înăuntrul* se raportau la intelectual, la tradiţie, limbă, demnitate, instituţii. Filtrul, figura emblematică a acestui tip de intelectual, punea aici surdina, acolo amplificare, traducea Europa în termeni româneşti şi invers, sau trecutul în prezent, şi (mai ales) invers. Un filtru de selecţie, dar şi un filtru de transsubstanţiere, de metamorfoză, de sublimare a unor înfrîngeri din lumea profană în triumfuri în lumea sacră. Nu supravieţuia meşterul Manole, murind ca om şi ca artist, în apa vie a izvorului din faţa bisericii, sau soţia lui prin chiar zidul în care fusese zidită, aşa cum spune Mircea Eliade? Dar, am putea remarca într-o lectură politică a acestei balade, Manole nu *trebuia* să moară, el *alege* moartea pentru a-şi masca, din ultim orgoliu, lipsa de voinţă, sau lipsa de şansă într-o înfruntare directă cu Negru-Vodă. De ce, atunci cînd acesta ordona îndepărtarea schelelor, nici echipa lui Manole, nici gloata martoră dramei – şi a fost martoră, căci altfel balada nu s-ar fi născut – nu i s-au împotrivit? Operaţia de filtrare este şi o operaţie de deviere a conflictului, transsubstanţierea este şi un refuz al conflictului în substanţa care îi este proprie. Filtrul este un filtru al dragostei, dar şi unul al morţii, pe care-l beau nu numai Manole şi Ana, ci, la celălalt pol al medievalităţii, şi Tristan şi Isolda.

Disidentul – intelectualul critic, trezind la acţiuni viitoare, pe care nici el nu le ştie

Intelectualul era văzut, sau *se* vedea, drept Paznicul Templului, ţinîndu-l ascuns vederii barbarilor, sau Maestrul Esopic, transmiţînd adevăruri prin filtrul fabulei şi urzind „cuvinte potrivite" al căror ecou real îl putea doar bănui, sau Negustorul „abil" negociind avantaje şi dezavantaje. În toate aceste roluri, cultura rămînea învăluită în aură – aura era chiar „preţul" ei mistic –, iar intelectualul nu arareori se exersa în oglindă, închis în jocurile ei perverse, într-un „pentru sine" al unei culturi strict elitare, globalizante, opuse unei societăţi concepute la fel de global.

În contrast cu această lume, *disidentul* – despre *activist* nu mai am nimic de spus – se caracteriza mai curînd printr-o altă dimensiune a intelectualului: *cultura discursului critic*, analiză exactă, literalitate, conceptualizare, ieşire în arenă, metonimie în loc de metaforă, indicare directă a problemei în loc de narativizarea sau liricizarea ei. Disidentul nu filtra, ci proclama direct ideile lui, singura lui şansă de supravieţuire fiind tocmai publicitatea acestora. Figura lui emblematică era sunetul ascuţit ale trîmbiţei, sau mai curînd cel dulce-pătrunzator al buciumului din „Judecăţile de apoi" ale mănăstirilor, cu care îngerii vestesc sfîrşitul lumii, sau al *unei* lumi, şi mai ales trezirea din somnul morţii temporare înspre

Joi 13 iunie, Sorin Alexandrescu a fost oaspetele GDS

veşnicia paradisului sau a infernului. Căci şi acest simbol este prin excelenţă ambigu: buciumul trezeşte, dar nu spune la ce, cei ce se trezesc nu ştiu încă, în momentul trezirii, ce-i aşteaptă. Violent acuzator, intelectualul critic trezeşte la acţiune, la creare de forme, opuse somnului, apatiei şi magmei informe, dar el nu spune, şi poate nici nu ştie, care vor fi noile acţiuni şi noile forme.

Comunismul – o nouă feudalitate

Trezirea, opusă *somnului*, pare, de altfel, a se repeta periodic în cultura română: ce altceva au făcut intelectualii paşoptişti, ori alţii, decît să trezească un popor aparent fericit, ori resemnat, cu somnul feudal sau cel comunist? Ce altceva a fost comunismul decît o nouă feudalitate, o regresiune în pre-modernitate? Ambele pre-modernităţi – feudală şi comunistă – s-au opus modernităţii dintre 1866 şi 1947, precum *liderul personal* (Conducătorul sau Voievodul) *liderilor aleşi*, *relaţiile personale instituţiilor*, *societatea de status celei de clase*, *reţelele de influenţă relaţiilor contractuale*, *bacşişul legii*, *privilegiile drepturilor*, *iobăgia datoriilor*, *nomenclatura* (adică noile boierii) *elitei competiţionale*. În ambele cazuri, societatea dormea, căci numai somnul ei putea permite formarea unor grupuri diriguitoare guvernînd ţara complet în afara societăţii.

De ce se contaminează societatea românească de periodice boli ale somnului?

Urgenţa era deci nu a participă acesteia, ci a a actului prealabil, trez rea ei. De ce societatea românească contaminează, de-a lungul veacurilo de aceste periodice boli ale somnulu este greu de spus. Cert este că şi m dicii ei, trîmbiţaşii, adică intelectua lii, îşi repetă acţiunea periodic: dis denţii de la sfîrşitul anilor optzeci a urmat, la un secol şi jumătate, trib nilor paşoptişti.

Filtrul şi trîmbiţa, aşadar, tran substanţierea şi discursul criti sublimarea înspre sacru şi trezirea realitate, iată figurile intelectualităţ române. Ambele, în acelaşi tim figuri ale modernităţii, prima a unei „slabe", timide, sau respectoase d sine şi de trecut, a doua a unei mode nităţi „dure", chiar violente, de ruptu ră cu sinele şi cu trecutul. Două tradi ţii pe care le regăsim constant î tradiţiile culturii moderne româneşt *tradiţia trîmbiţei*, sau a unui popu lism în sensul bun al cuvîntului, de l Bălcescu la Iorga şi de la Cioran autorul *Schimbării la faţă a României* l disidenţi şi, după 1989, la Aliant Civică şi la PAC; *tradiţia filtrului* sau a junimismului (critic), de l Maiorescu, Lovinescu, Blaga şi, dup razboi, Tudor Vianu, şi atîţia scriitor de frunte, la Andrei Pleşu astăz (exemplele se pot discuta, le conside aici simple ilustraţii; la fel s-ar pute discuta sinteza celor două tradiţii, d la Ion Brătianu încoace).

Cei treziţi, „gloata" de la 1848 ş de la 1989, s-a regăsit pe sine şi s-a purtat, printr-o fulgerătoare meta morfoză, ca o naţiune demnă, neînfri cată, victorioasă. Dar tot în ambel cazuri, victoria finală nu a aparţinu nici trîmbiţaşilor, nici celor treziţi la viaţă. În ambele cazuri, intelectuali au fost, sau sînt, pe cale de a fi, trep tat, re-marginalizaţi, iar naţiunea re-disciplinată de o nouă elită aleasă, ori auto-aleasă, să o reprezinte.

1996 – răscrucea intelectualilor

Teza pe care v-o supun astăzi spre discuţie este atunci următoarea: intelectualitatea se află în acest an de graţie 1996 la o răscruce, aceea dintre a mai juca un rol public sau de a se complace într-o nouă marginalitate. Ea este la o răscruce din care se desfac mai multe drumuri, dar răscrucea este o cruce, drumul pe care-l va alege intelectualitatea va fi crucea pe care ea o va purta, de voie sau de nevoie.

După Decembrie 1989, tradiţia filtrului si-a pierdut, cel puţin în aparenţă, brusc actualitatea: a fi intelectual a însemnat a fi tribun sau a nu fi nimic. Puţini intelectuali, precum Mircea Cărtărescu, s-au păstrat deliberat departe de vîrtejul politicii. Marea majoritate, ea însăşi brusc „trezită" la viaţă de trezirea naţiunii, a intrat într-un extaz al acţiunii de orice fel: presă, politică, relaţii internaţionale. Tribunii au fost disidenţii,

MASĂ ROTUNDĂ LA GDS

răscrucea intelectualilor I

sau semi-disidenţii dinainte de 1989, dar şi o imensă categorie din vechea „zonă a filtrului" care şi-au aruncat acest mijloc de supravieţuire cu o silă vecină cu o (secretă) silă de sine, supralicitînd, uneori, virtuţile nou descoperitei trîmbiţe cu un entuziasm vecin redescoperirii (secrete) a propriei demnităţi.

Eşecul angajamentului politic FSN

Important pentru discuţie mi se pare mai ales angajamentul politic. Integraţi FSN-ului în primele zile ale revoluţiei, repede înecaţi în masa zilnic crescîndă a acestuia, ocupînd unele poziţii culturale cheie, dar pierzîndu-le pe altele, devenind rapid un grup critic în sînul FSN-ului şi părăsindu-l în ianuarie–februarie 1990 pentru o noua disidenţă, unii rezistînd încă în CPUN, dar pierzînd ultima şansă de angajare politică prin eşecul candidaţilor independenţi în alegerile din mai 1990, tribunii intelectuali s-au trezit eliminaţi din jocul politic post-revoluţionar în numai cinci luni! Victoria electorală a Frontului în 1990, mineriada, reatragerea tinerilor, ca şi atitudinile anti-intelectuale ale unor pături sociale descurajaza intelectualitatea, dar o face şi să se regrupeze în 1990–1991 în Alianţa Civică şi apoi în partidul acesteia, PAC, un partid care se va autonomiza rapid de alianţa iniţială. Din 1991 încolo, PAC este considerat, pe drept sau pe nedrept, un partid al intelectualilor, în timp ce prezenţa fizică a intelectualilor, cel puţin a celor de notorietate la nivel naţional, în alte partide politice de opoziţie, a rămas sporadică. Întrebarea ar fi de ce a mizat intelectualitatea, în linii generale, pe un singur partid politic.

De ce a mizat intelectualitatea pe un singur partid politic?

Înainte de a răspunde la această întrebare, fie-mi permise cîteva remarci cu privire la tendinţele sociale actuale. Mi se pare evident faptul că rolul de tribun al intelectualilor s-a epuizat. Ieşiţi, sau respinşi, din cercurile Puterii, ei s-au cantonat în opoziţia civică (AC) sau politică (PAC), dar ambele, aşa cum o dovedesc şi alegerile locale, sînt în pierdere de viteză. Independent de abnegaţia Alianţei şi de prestaţia individuală a lui Manolescu (vezi dramaticul şi amarul articol al lui Andrei Pleşu din *Dilema*, 14–20 iunie 1996), sau, la Iaşi, a lui Simirad, sau a altora, este evident că electoratul se îndreaptă spre un alt gen de elite politice. Ceea ce în 1992 nu exista încă, există în 1996: un *anti-establishment* politic, cel al opoziţiei de tip CDR şi USD, care a reuşit să se constituie într-un bloc profesional, credibil, opus *establishmentului* PDSR actual. Diferenţa nu cred că este numai de mărime – PAC este, ca şi PL '93, un partid mic –, nici de strategie politică – neinspirata, cred eu, părăsire a CDR-ului –, ci de substanţă. Poate că Andrei Cornea avea dreptate distingînd, în cadrul Opoziţiei, modernitatea PAC-ului de conservatorismul CDR-ului, dar distincţia priveşte doar *stilul* acţiunii lor, iar opţiunea şi admiraţia lui Andrei Cornea pentru PAC vine dinăuntrul acestuia, de la un intelectual, deci, care este firesc solidar cu un partid intelectual. Or, aceeaşi intelectualitate este exact motivul rezervei electoratului faţă de PAC, al neînţelegerii lui şi, mă tem, chiar al unui eşec previzibil al acestuia în alegerile generale. Deşi se prezintă, evident, cu un program propriu, PAC se defineşte în general, sau este perceput ca atare, exact prin discurs critic şi luare de distanţă, egalmente critică, faţă de toate curentele politice majore ale momentului în România, ca şi în Occident: democraţia creştină, social-democraţia, liberalismul şi noua dreaptă (nu mă refer aici la PDSR, pentru că acest „partid al Puterii" nu are, nici el, o opţiune ideologică clară). Acest tip de discurs este însă, prin definiţie, intelectual şi nu politic. Regruparea de pe scena politică românească în jurul curentelor menţionate, în sine o dovadă de maturitate politică, se face în jurul unor programe, interese şi grupuri sociale localizabile. PAC se situează, poate fără voie, în afara acestora, într-un mod clar analogic cu intelectualul, care, tradiţional, se situează *în afara şi deasupra* grupurilor sociale constituite, cu dorinţa, sau pretenţia, de a le evalua independent şi de sus. Această atitudine, tradiţional intelectuală, presupune o diferenţă de substanţă între politic şi intelectualitate, diferenţa fundamentală între angajarea disciplinată, pînă la un punct chiar ne-critică, pentru un program şi un partid, şi distanţarea critică de toate programele şi partidele existente. Altfel spus, PAC reprezintă o elita intelectuală şi nu o nouă elită politică, motiv pentru care nu este acceptat nici de establishmentul actual nici de anti-establishmentul Opoziţiei. Rezerva electoratului se situează, cred, pe aceeaşi linie.

Epuizarea acestui rol înseamnă că publicul nu mai este de mult în poziţia „gloatei", care în 1990 şi chiar în 1992 avea nevoie de a fi „trezită" la viaţa politică, ci în poziţia, deja matură, a unui electorat care face opţiuni raţionale, în termeni de programe sociale recognoscibile. *Altfel spus, electoratul nu mai are nevoie de „tribuni", ci de lideri politici.* Succesul ideii de contract cu alegătorii, pe care mizează CDR-ul, este o dovadă peremptorie.

Faptul că PAC este un partid intelectual sau că este perceput ca atare nu este echivalent, sau nu ar trebui să fie, cu propoziţia inversă: identificarea (masivă) a intelectualităţii cu PAC-ul. Or, această identificare s-a produs. Teza mea aici este că tocmai această identificare conduce intelectualii în faţa unei *răscruci*, aceea dintre resemnarea cu *marginalizarea socială*, datorată, printre altele, unei lipse de popularităţi politice a PAC-ului, încă o dată, independente de valorile reale din acest partid, şi inventarea unor *noi roluri sociale*, adecvate momentului 1996. Trebuie spus că primul drum care se desface din răscruce este unul, din păcate, mereu repetat în istorie. Revoluţia din 1848, din nou acest exemplu, a fost declanşată în mare masură de o intelectualitate şcolită la Paris şi provenită din marea sau mica boierime pămînteană, cea care, după 1821, deţinea puterea în Principate. Prăbuşirea acestui vechi regim la revoluţie s-a întovărăşit de absenţa unei anti-elite politice, care să-i ia locul. Intelectualitatea s-a constituit, în

Mihai Şora – un excelent moderator al intelectualilor la răscruce

acest vid de putere, ca o noua elită politică, dar a pierdut partida. După 1859, doar Kogălniceanu a supravieţuit politic, după 1866 doar Ion Brătianu şi în mică măsura C.A. Rosetti, dar cu preţul renunţării la cariera lor intelectuală. Ce altceva s-a întîmplat cu Stere şi cu intelectualii din jurul lui, după trecerea la liberali, ori cu Pătrăşcanu şi prietenii lui, în comunismul de după 1947? Similaritatea acestor exemple cu situaţia din Decembrie 1989 şi după este frapantă, chiar dramatică. Aceste situaţii par să conducă la trei concluzii: 1. Intelectualitatea este *incompatibilă* cu politicul (şi viceversa); 2. intelectualii, jucînd rolul tribunului, ocupă spaţiul politic într-un moment de criză, de prăbuşire a unui vechi regim, ca un fel de *ersatz* al unei noi elite politice şi numai atît timp cît nu s-a constituit o nouă elită politică; îndată constituită, aceasta îi elimină pe intelectuali şi ocupa locul lor, fără scrupule, fără milă şi, desigur, fără recunoştinţă; 3. după ieşirea din jocul politic, intelectualii (re)cad în cealaltă strategie, cea numită aici *a filtrului*, şi acceptă marginalizarea politică.

Teza mea este că, înainte şi imediat după 22 Decembrie 1989, partea activă a intelectualilor români a jucat rolul tribunului, dar că evenimentele din 1990 pînă în 1996 au dus la continua erodare şi, acum, epuizare a acestui rol. Incompatibilitatea lor cu politica pare a fi convins în 1996 o mare parte a electoratului şi, din păcate, şi a intelectualilor înşişi. Sfîrşitul lui 1996 poate de aceea duce şi la sfîrşitul rolului public al intelectualilor într-o Românie democratică şi la o noua retragere din politic. Ciclul se va încheia, atunci, a nu ştiu cîta oară în istoria acestei ţări, cu o nouă, amară, înfrîngere, de sublimat, iar a nu ştiu cîta oară în noi substanţe şi medii estetice.

Şase luni de suspendare a luptelor intestine din Opoziţie, alimentate mai ales de intelectuali

Este acest drum unicul drum? Răscrucea permite, cred, şi luarea unui alt drum. Cele spuse pînă acum presupun o angajare omogenă a intelectualităţii într-o strategie sau alta. Această omogenitate nu este practic nici posibilă, nici dezirabila. Pe lîngă faptul că intelectualii au dreptul, şi trebuie să şi-l păstreze, al unei decizii individuale, aceia dintre ei care aleg totuşi angajarea socială nu o fac în cadrul unei confruntări globale, de la grup la grup, cu elitele sau anti-elitele politice. Problema pentru ei nu se pune, nu se poate pune, în termenii înlocuirii globale a uneia dintre acestea. Opţiunea reală este cea a unei *interpenetrări* dintre elita intelectuală şi una sau alta dintre (anti)elitele politice. Nicăieri în lume „intelectualii" nu sînt la putere – un vis noocratic, de la Platon la Camil Petrescu, irealizabil – şi, avînd în vedere naivitatea sau fundamentalismul multora dintre ei, slavă Domnului că nu sînt la putere. În multe ţări, Statele Unite sau Franţa printre altele, elitele intelectuale interferează cu cele (profesional) politice şi cu managementul economic, social şi intelectual. Este interesant faptul că tocmai acei intelectuali români care au ales această cale după 1989 – Gabriel Liiceanu este figura lor emblematică – ocupă şi astăzi acest loc. Or, exact miza unilaterală a intelectualilor, în politică, pe un singur partid împiedică această firească diseminare în diverse medii politice şi de management.

Există, desigur, şi alte răscruci ale intelectualităţii, precum cea dintre modernitate şi postmodernitate, de care aş vrea să mă ocup cu altă ocazie. Aş dori să pledez însă în concluziile acesteia, pentru două atitudini care ar putea evita drumul greşit al răscrucii politice: 1. angajarea, chiar de ultimă oră, francă, pentru succesul în alegerile generale al *întregii* Opoziţii, nu numai al PAC-ului; 2. un *moratoriu* de 6 luni al luptelor intestine din Opoziţie, alimentate mai ales de intelectuali aflaţi într-o poziţie de adîncă nemulţumire faţă de (mai ales) CDR. Moratoriul nu înseamnă schimbarea judecăţii critice, ci doar suspendarea ei temporară. Un *cartel* vremelnic nu este o dovadă de oportunism, ci de maturitate politică într-un moment istoric crucial. Este totuşi *în firea lucrurilor* ca un intelectual democrat să aibă mai multă afinitate, dacă judecă la rece, cu un partid democratic imperfect, decît cu un partid funciarmente nedemocratic, dar funcţional perfect (organizat). Nu credeţi?

(Continuare în numărul viitor)

BERNARD PAQUETEAU

Reforma armatei preconizată de preşedintele Jacques Chirac II

• La 22 februarie 1996, Jacques Chirac a propus Franţei reforma apărării naţionale • Armata franceză nu mai are nevoie de efective numeroase • Armata modernă trebuie să se bazeze pe echipamente din ce în ce mai sofisticate, încrederea specialiştilor • Se cere francezilor să abandoneze instituţia serviciului militar •

(Urmare din numărul trecut)

Spre deosebire de alte naţiuni, Franţa zilelor noastre – adică Franţa republicană – s-a constituit în cadrul unui proiect politic: ca asociaţie de indivizi liberi şi instruiţi, ca „comunitate a cetăţenilor" (Dominique Schnapper). Modelul francez de Stat democratic s-a edificat în sistemul relaţiilor reciproce dintre acest proiect politic şi colectivitate, şi pe măsură ce Statul democratic înlocuia anumite instituţii pentru a da formă Naţiunii. Printre aceste instituţii, şi înainte de toate, aflăm Şcoala şi Armata – o armată concepută ca armată a Naţiunii formatoare de spirit civic şi expresie a voinţei colective a francezior de a se apăra. Această ideologie a Naţiunii, care animă figura republicană a Statului-Naţiune ideal, s-a grefat, de altfel, în planul războaielor, pe fenomenul ridicării în masă. Astfel, războaielor conduse de suverani şi purtate de armate de profesionişti le-au succedat războaie populare care au consacrat sistemul Naţiunilor-Armată: conscripţia universală a cetăţenilor.

Acest sistem, şi reprezentarea socială care îl însoţeşte, a fost lăsat la vatră. Doctrina modernă a descurajării nucleare (sau orice altă formă de descurajare organizată în jurul unui dispozitiv tehnic) s-a bazat în Occident pe ameninţarea cu replici dure – strategie de interzicere a războiului

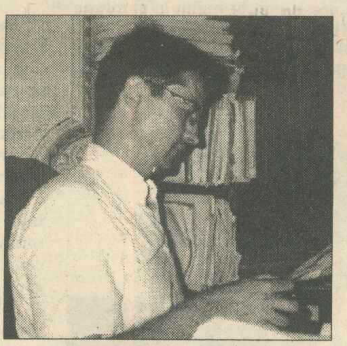

Bernard Paqueteau în redacţia revistei *„22"*

prin ameninţatea cu distrugerea totală. Chair dacă nu este decît „teoretic întrezărit" sau afacere a poliţiei internaţionale, războiul încetează a mai fi afacerea naţiunilor mobilizate cu mic cu mare, opunîndu-şi punctul de vedere pe cîmpul de luptă. El redevine o problemă de voinţă şi luciditate a statelor. Descurajarea ordonată în jurul unor dispozitive tehnice a ruinat sistemul Naţiunii-Armată – şi asta cu mult înainte ca Jacques Chirac să anunţe francezilor dispariţia sa. (Din acest punct de vedere, el n-a făcut decît să elimine un echivoc născut din sistemul hibrid „descurajare nucleară"/„descurajare populară", care apare astăzi drept ce era: o soluţie tranzitorie sau de compromis.)

Societăţi din ce în ce mai „civile" în State-Providenţă

În acelaşi timp, acest sistem „demobilizator" a însoţit, şi chiar consolidat, tendinţe profunde de evoluţie a societăţilor occidentale. Potrivit numeroşilor observatori, asistăm în aceste societăţi la declinul valorilor colective tradiţionale care încărcau de o mare putere simbolică Statul, conceput ca un Stat al Naţiunii. Însă acest Stat, departe de a se şubrezi, evoluează spre forme noi: se încarcă de noi funcţii, devine prestator de servicii, inclusiv în domeniul apărării. Această ultimă funcţie a fost propusă francezilor începînd din anii '70 ca un „sistem de asigurare a libertăţii". Sistem de protecţie a unei societăţi care concepe libertatea în maniera lui Benjamin Constant: de o manieră civilă, nici măcar politică, degrevată adică de maximum de obligaţii împărţite de Naţiune prin intermediul Statului, „comunităţii de cetăţeni".

În acest dublu context de evoluţii, tehnic şi social, Statul îşi asumă din ce în ce mai mult, în mod solitar, exerciţiul apărării. Legăturile organice şi instituţionale care îl legau în acest domeniu de corpul social au slăbit (serviciul militar din ce în ce mai puţin „universal" s-a transformat într-unul din ce în ce mai „civil"), pe cînd controlul său asupra mijloacelor de apărare – care n-au fost niciodată atît de puternice – s-a întărit. Totuşi, şi de n-ar fi decît acest principiu, într-o ţară democratică, Statul nu poate să nu invoce proximitatea cu corpul social, a cărui expresie rămîne pe plan ideologic. Astfel că strategia descurajării a fost însoţită de o politică de informare ce viza să confere în ochii opiniei publice **credibilitate** dispozitivului de apărare.

Nu se mai pune astăzi problema de a rediscuta **angajamentul** cetăţenilor în ce priveşte Apărarea lor, cum se făcea mai ieri, ci de a le suscita **adeziunea** la o Politică de Apărare – şi asta, pe cît posibil, cu concursul mass-media. Astfel un mare pas fiind pe cale de a fi făcut, o serie de echivocuri şi de relicve mitice se vor risipi, şi o anumită idee despre Franţa, începînd să mai existe, va intra în muzeu.

Această reformă preconizată este semnificativă prin noile cîmpuri de intervenţie acordate Statului în evoluţia societăţii. Ea semnalează în acelaşi timp şi faptul că apărarea a redevenit o problemă a Statului. Sigur, asta în numele şi beneficiul societăţii şi într-o bună înţelegere cu ea, fără a o implica însă în vreun fel.

Vom asista deci, cît de curînd, la dezvoltarea procesului de mediatizare a apărării început după anii '70. **Apărarea modernă, exerciţiul lucidităţii şi voinţei Principelui a devenit – pe versantul ei social – strategie de informare.** Fără îndoială, este vorba aici de unul din aspectele „societatăţii comunicaţionale" anunţate de Jean-Marc Ferry şi Jürgen Habermas, la care responsabilii francezi s-au adaptat.

Îmi vin în minte o serie de întrebări: această societate structurată pe consensul cetăţenilor (informaţi şi echipaţi de un astfel de Stat cu însărcinări multiplicate) va fi mai aptă să sporească mizele apărării în lumea de mîine decît a făcut-o ieri comunitatea naţională a cetăţenilor angajaţi în apărarea lor? Şi încă: va reveni în mod necesar acelei societăţi – spectatoare critică, în mod divers informată şi consultată – obligaţia de a le scoate în relief? Această sarcină nu este deja abandonată Statului? (...) Sau este doar în mod provizoriu? Care este locul mass-madia în această repartiţie de roluri? Pe ce carte vor miza ele?

După Belgia şi Olanda, dezbaterea este deschisă astăzi în Franţa. Fără îndoială, ea nu este ridicată acum în alte ţări, unde supravieţuieşte încă modelul Naţiunii-Armată. Dar cînd acest lucru se va întîmpla, va trebui să se ţină cont, de fiecare dată, nu numai de tradiţiile naţionale proprii, ci şi de situaţia lor geopolitică, de mijloacele lor industriale şi tehnice, ca şi de sistemul de alianţe din care ele fac parte.

Traducere de IULIAN ANGHEL

FUNDAŢIA SOROS PENTRU O SOCIETATE DESCHISĂ

lansează o competiţie naţională pentru finanţarea de **proiecte** care sprijină şi promovează **integrarea europeană şi euro-atlantică a României.**

Sînt eligibile proiecte individuale sau organizaţionale care propun acţiuni de informare, educare, pregătire de specialitate etc., adresate publicului larg, sferei academice, mediilor de informare sau oricăror alte categorii sociale relevante în acest context.

Proiectele trebuie să permită înţelegerea a ceea ce reprezintă instituţiile europene şi euro-atlantice, care sînt paşii pe care trebuie să îi parcurgă România, care sînt consecinţele previzibile ale integrării.

Informaţii suplimentare şi formulare de cerere pot fi obţinute de la:

Andrei Stoiciu
SFOS Bucureşti
C.P. 22–196
Calea Victoriei 155, Bloc D1, Et. 3,
Sector 1, 71102 Bucureşti
Tel.: (40-1)-659.74.27
(40-1)-659.12.31
(40-1)-659.07.20
Fax: (40-1)-312.70.53
(40-1)-312.02.84
e-mail: programs@buc.soros.ro
sau de la filialele Fundaţiei

Cluj
C.P. 73 1–73, 1–1084
Str. Ţebei 21
3400 Cluj
Tel.: (40-64)-420470
(40-64)-420469
Fax: (40-64)-420480

Timişoara
Str. Semenic 10
1900 Timişoara
Tel. & Fax: (40-56)-192493

Iaşi
C.P. 2–549
Str. Moara de Foc 35, Et. 7
6600 Iaşi
Tel:. (40-32)-252920
(40-32)-252922
Fax: (40-32)-252926
e-mail: iasiall@iaşi.soros.ro

Termen limită pentru depunerea cererilor: **20 august 1996.**

EUROPA – întregul şi

În 1996 s-au împlinit doi ani de cînd Austria a organizat referendumul privind primirea sa în Uniunea Europeană.

Cu această ocazie, Austria a organizat un mare forum dedicat problemelor europene de ultimă oră, la mănăstirea Gottweig (landul Niederösterreich).

Avînd ocazia să asist la discursurile ţinute de înalte personalităţi politice din Austria, Germania şi Belgia, am considerat util pentru cititorii noştri să vadă care sînt problemele europene.

De aceea, în acest număr reproducem discursul ministrului de Externe al Austriei, Wolfgang Schüssel, al ministrului Economiei şi Muncii din Saxonia (Germania), Kajo Schommer (pp. 12–13) şi al lui Andreas Kohl, profesor universitar, preşedintele ÖVP (p. 16).

GABRIELA ADAMEŞTEANU

WOLFGANG SCHÜSSEL
Ministru federal pentru Afaceri Externe, vicecancelar, AUSTRIA

Europa

Astăzi, cînd procesul de integrare europeană cunoaşte una din cele mai mari crize din istoria sa, avem nevoie de binecuvîntarea Sfîntului Benedict – „patronul Europei". Mă bucură faptul că am putut să ne întîlnim în aceste încăperi proiectate în stil baroc de arhitectul Lukas von Hildebrand pentru *„hospites primae notae"* („oaspeţi de prim rang"), pentru a saluta cu plăcere un oaspete proeminent şi cu mare experienţă în problemele europene precum d-l prim-ministru al Belgiei, Jean-Luc Dehaene. Domnule prim-ministru, realizările dumneavoastră actuale m-au impresionat din următoarele trei motive:

În primul rînd, ne-aţi reamintit cît de important şi valoros a fost sprijinul acordat de Belgia creării Uniunii Europene.

În al doilea rînd, admir credinţa de neclintit a Belgiei, chiar şi în aceste vremuri grele, în finalizarea procesului de integrare. Printre altele, părerea mea este că Uniunea Europeană este un proiect politic foarte serios, care nu trebuie să se transforme, în nici un caz, într-o zonă comercială liberă. Sînt de aceeaşi părere cu dumneavoastră, că o **monedă europeană unică**, puternică şi stabilă, care să fie convertibilă pe plan mondial, reprezintă motorul, poate chiar cea mai importantă garanţie pentru succesul realizării integrării europene. De aceea, Austria doreşte să fie parte, chiar de la început, din uniunea economică şi monetară europeană.

În cel de-al treilea rînd, găsesc în expunerea dumneavoastră de astăzi – în afara tuturor problemelor – dovada că bine cunoscutul **postulat politic al lui Jean Monnet, conform căruia *„avantajul personal trebuie căutat în avantajul comun tuturor"*** nu este doar o maximă idealistă, ci – aşa cum o demonstrează exemplul Belgiei – **pur şi simplu funcţionează.**

Aceasta trebuie să constituie un nou impuls şi pentru Austria, care, în urmă cu doi ani, la referendumul organizat la 12 iunie 1994, s-a declarat în proporţie de două treimi în favoarea Europei unite, dar între timp a avut de luptat cu „scepticismul european" în creştere.

Mi se va spune că Uniunea Europeană nu este încă pregătită pentru a-şi pune de acord interesele individuale cu cele generale. Am accentuat deja de mai multe ori că blocada politică pe care a instituit-o Marea Britanie în cadrul instituţiilor Uniunii Europene este absolut inacceptabilă. Nu numai că încalcă reguli elementare de drept comun, ci pune sub semnul întrebării consensul politic al integrării europene. Sînt conştient, bineînţeles, de faptul că pentru un stat naţional bogat în tradiţii precum Marea Britanie, care are o istorie constituţională seculară, este mult mai greu să se integreze într-o structură europeană comună decît pentru ţări ca Belgia şi Austria, a căror evoluţie a fost marcată de experienţe transnaţionale. Cu toate acestea, cred că prietenii noştri britanici trebuie să mediteze la un alt exemplu de „refuz politic" din partea unei mari ţări din Uniunea Europeană – şi anume Franţa generalului de Gaulle din anii 1965–1966, care a practicat „politica fotoliilor goale".

Astăzi, aproape că se preferă a se da uitării încotro s-a îndreptat Franţa graţie acelei vehemenţe cu care s-a opus atunci aplicării unei decizii majoritar acceptate în domeniul politicii agrare comune. În prezent, astfel de decizii au devenit fireşti chiar şi pentru Franţa. Noi, toţi ceilalţi partenerii Marii Britanii, împărtăşim părerea că o problemă de genul „nebunia vacilor" va putea fi rezolvată, cu siguranţă, doar în cadrul instituţiilor şi proceselor de decizie europene.

Totodată, îmi menţin părerea că atît Comisia Europeană, cît şi celelalte instituţii ale Uniunii Europene, care au fost catalogate de către oponenţii britanici ai uniunii drept rod al unei tiranii eurocratice, au depus eforturi considerabile în scopul satisfacerii în mod egal a intereselor britanice şi europene. Sper ca prietenii noştri britanici, după ce îşi vor mai atenua puţin emoţiile, să-şi regăsească printre cerinţele europene acea caracteristică naţională, pe care eu am apreciat-o la ei în mod deosebit – şi anume pragmatismul lor lucid, care este la fel de necesar pentru succesul „proiectului Europa", ca şi încrederea şi solidaritatea.

Cred că noi, austriecii, avem toate motivele să urmărim foarte atent evoluţia situaţiei prezentate la sesiunea ministerială a NATO care a avut loc la 3 iunie 1996 la Berlin. Avem aici exemplul unei noi şi cooperante politici de securitate europeană. Toate acestea se realizează în cadrul politicii de securitate a triunghiului de putere UE-UEO-NATO.

Aceste trei organizaţii se pregătesc, de altfel, pentru primirea unor noi membri din Europa Centrală şi de Est şi lucrează, în plus, la un nou acord de parteneriat strategic cu Rusia.

Mă confrunt cîteodată cu întrebarea: de ce trebuie să ne preocupăm de noi opţiuni în domeniul politicii de securitate tocmai acum cînd, în sfîrşit, a dispărut coşmarul unui conflict continental în Europa? În acest context, este instructiv să ţinem cont de explicaţiile vecinilor noştri din Europa Centrală şi de Est: de ce aceştia aspiră să devină membri ai unor organizaţii ca UEO şi NATO, într-o Europă lipsită de confruntări? Există trei argumente care, mai ales în acest context, este bine să fie auzite: 1. În primul rînd, climatul politic din Europa s-ar putea înrăutăţi oricînd; chiar şi o asigurare contra incendiului se face înainte şi nu după ce casa a luat deja foc. 2. În al doilea rînd, s-ar menţine în vecinătate nişte focare de conflict foarte periculoase. Faptul că toate aceste ţări ar fi membre în acelaşi timp ale UE şi NATO ar oferi chezăşia cea mai bună pentru evitarea în mod eficace a unor posibile conflicte în Balcani şi în teritoriul fostei Uniuni Sovietice. 3. În al treilea rînd, NATO ar fi nu numai o alianţă militară, ci şi o comunitate politică a democraţiilor europene (şi nord-americane); pentru o reuşită „întoarcere către Europa", intrarea în NATO (şi în UEO) ar fi, deci, la fel de importantă ca aderarea la UE.

Bineînţeles că există o deosebire între experienţele şi istoria noastră şi cele ale vecinilor noştri, care au suferit trauma dominaţiei sovietice timp de patruzeci de ani. Totuşi, cred că argumentele expuse sînt foarte relevante pentru noi, avînd în vedere contextul geopolitic în care se află Austria.

Considerăm că unitatea Europei trebuie să se bazeze pe multiplicitatea bogată a tradiţiilor naţionale şi regionale; că viitorul Europei comune nu trebuie să fie în mîna unui cartel de forţă al celor mari, ci să se construiască pe structurile de integrare europeană, care să conserve o puternică poziţie a statelor mici şi mijlocii.

Sînt şi rămîn convins că lupta împotriva crimei organizate nu are şanse de succes decît dacă se tratează la nivel european. Nu trebuie să îngăduim ca „Europa fără frontiere" să devină profitabilă pentru bandele de criminali, trafic de droguri şi braconaj, dar nu şi pentru justiţie şi siguranţă.

Noi ştim că Europa – şi o dată cu ea Austria – are nevoie de progres tehnologic pentru a se afirma în competiţia împotriva concurenţei americane şi asiatice şi pentru a menţine şi crea noi locuri de muncă. În lunile următoare, ne vom îndrepta atenţia cu precădere asupra programelor „Socrate", „Leonardo" şi „Tineretul pentru Europa III", astfel încît acestea să intre activ în discuţia tineretului austriac.

Sînt de acord cu domnul ministru-preşedinte Dehaene că este nevoie de progres în procesul integrării şi că va fi important să avem succes la Conferinţa Guvernamentală, dacă UE doreşte să fie suficient de matură pentru cerinţa extinderii spre ţările în tranziţie din Europa Centrală şi de Est.

Avînd în vedere nivelurile foarte inegale ale ţărilor candidate la statutul de membru al UE, devine evident că vor exista faze multiple de extindere, care se vor traduce şi într-o eşalonare instituţională.

Austria va susţine ca o primă etapă a extinderii să aibă loc cît mai curînd, fiindcă printre vecinii ei se află candidaţi care sînt obiectiv cei mai calificaţi; nu există motive să se întîrzie pînă la momentul cînd vor ajunge şi alţii la situaţia de a deveni membri ai UE. Austria nu are nici un fel de interese politice ori economice să rămînă pentru mult timp statul de frontieră al Uniunii Europene. Este lucru sigur că nu ne considerăm paznicii unei noi „Fortăreţe europene"! Noi dorim ca zona de stabilitate a unei Europe integrate să se extindă şi asupra vecinilor noştri cît mai curînd. În afara de aceasta, sîntem convinşi că o includere timpurie în UE îi va ajuta decisiv pe vecinii noştri să contribuie la „întoarcerea în mijlocul Europei" a Austriei, în sens politic, economic şi cultural. De aceea, ne vom implica activ pentru această extindere, care, desigur, trebuie pregătită cu multă atenţie, considerînd că este vorba de un interes propriu al ţării noastre.

Astăzi, trebuie să ne opunem cu energie celor care vor să plaseze Austria din nou într-o periferie europeană; care consideră că pentru Austria e suficient să se afle pe „cercul exterior" al integrării europene. Să folosim ocazia pe care ne-o oferă Europa noastră comună. Să o facem mai ales în a doua jumătate a anului 1998, cînd Austria va prezida UE, fiind deci „figura şi vocea Europei".

părţile sale

Europa-Forum Wachau, 14–16 iunie 1996, Mănăstirea Göttweig (Niederösterreich), Austria

KAJO SCHOMMER
Ministru de stat al Economiei şi Muncii, SAXONIA, GERMANIA

O şansă pentru noile landuri ale Germaniei

Noile landuri federale constituie, împreună cu ţările Europei Centrale şi de Est, cea mai dinamică regiune a Europei.

În 1995, rata medie de creştere a economiilor în Europa Centrală şi de Est s-a apropiat mult de aceea a noilor landuri germane. Trebuie observat că, în orice caz, această categorie de ţări a pornit de la un nivel al forţei economice care în 1994 reprezenta abia 30% din media UE.

Pentru perioada 1994–1999 au fost puse la dispoziţia noilor landuri

Sfîntul Benedict – patronul Europei

Pe 24 octombrie 1964, Papa Paul al VI-lea a explicat, cu ocazia restaurării Mănăstirii Montecassino, figura Sfîntului Benedict din Nursia, patronul întregii Europe. Nici un alt ordin călugăresc nu a contribuit într-un mod mai semnificativ, timp de secole, la dezvoltarea Europei decît benedictinii. Tradiţia şi istoria, dar şi mai mult spiritualitatea şi traducerea acesteia în adevăr practic fac din benedictini protagoniştii reconstrucţiei spirituale a Europei. Lucrarea lui Benedict, prin cuvînt şi faptă, pentru pace şi dreptate, adînca sa convingere că fiecare om are demnitatea sa, indiferent de stare şi constituţie, de rasă şi naţie, preţuirea pe care o acordă umanului, un simţ inteligent al măsurii, prin care ocolea orice excese, rolul pe care l-au avut călugării săi în răspîndirea credinţei creştine, a educaţiei şi a învăţăturii în Europa au apărut toate în portretul pe care i l-a făcut Papa – ceea ce l-a detrminat să facă eforturi deosebite pentru a aşeza Europa sub protecţia deosebită a acestui sfînt.

Modelul Saxonia

Saxonia a fost înglobată în Republica Federală Germania, şi totodată în UE, începînd cu 1990.

Privind dintr-un unghi european şi economic, între landurile din interiorul federaţiei germane au apărut diferenţe de nivel care pînă în acel moment nu existaseră decît între membrii UE cei mai puternici şi cei mai slabi din punct de vedere economic. Produsul intern brut pe cap de locuitor în Saxonia era sub nivelul Greciei, componenta UE cu nivelul economic cel mai scăzut. Iată cum arăta paralela aceasta în 1991 şi 1995:

	1991
UE	100 (100 = media/UE)
Grecia	60
Saxonia	34
	1995
UE	100
Grecia	61
Saxonia	60

În 1991, produsul intern brut/locuitor în Saxonia este 33% din media Germaniei. În 1995, produsul intern brut/locuitor creşte la 56% din media Germaniei. Dacă ne aducem aminte că pînă în anii '30 ai secolului Saxonia avea o poziţie absolută în materie de industrie şi inovaţie şi avea produsul intern brut cel mai ridicat din Germania, devine cu atît mai interesantă distanţa.

Din programul Forumului:
***Simbătă 15 iunie** • **Erwin Pröll** (guvernatorul landului Niederösterreich, Austria) – „Identitate şi valoare regională în noua Europă" • **Kajo Schommer** (ministru de stat al Economiei şi Muncii, Saxonia, Germania) – „Europa ca şansă pentru noile landuri ale Germaniei. Modelul Saxoniei" • **Otto Wiesheu** (ministrul Economiei, Transportului şi Tehnologiei, Bavaria, Germania) – „Regiunile ca inevitabile pietre de construcţie pentru Europa"*
***Grupuri de lucru pe teme:** • „Securitatea comună" (moderator Andreas Kohl, profesor universitar, preşedintele ÖVP; coordonator Paul Lendvai) • „Rolul regiunilor în noua Europă" (moderator Ernst Strasser) • „Uniunea economică şi de apărare" (moderator Günter Stummvol, secretar general al Camerei Economice a Austriei) • „Conferinţa guvernamentală a Uniunii Europene" (moderator Benita Ferrero-Waldner, secretar de stat) • „Cultură şi identitate europeană" (moderator Lord George Weidenfeld, Londra, Marea Britanie)*
***Duminică 16 iunie – Forumul Europa** • **Jean-Luc Dehaene** (primul-ministru al Belgiei) – „Unitate şi diversitate. Europa în pragul secolului XXI" • **Wolfgang Schüssel** (ministru federal pentru Afaceri Externe al Austriei, vicecancelar) – „Europa"*

În 1990, în noile landuri încă mai era angajată toată forţa de muncă, dar se produceau mărfuri pentru care nu exista o piaţă.

Urmările au fost dramatice. Ca şi în celelalte landuri noi, după 1990 în Saxonia 7 din 10 persoane şi-au schimbat sau şi-au pierdut locul de muncă. Circa trei sferturi dintre persoane de vîrstă activă au primit forme de sprijin precum: program

redus, munca alternativă, măsuri pentru depistarea posibilităţilor de muncă, societăţi profesionale, calificări profesionale, pensionări înainte de vreme. **Structura ocupaţiilor** s-a schimbat foarte mult în aceşti ani. Proporţia persoanelor angajate în producţie (industrie prelucrătoare, construcţii, energie/ape/exploatare minieră) a scăzut de la 53,2% în 1989 la 38% în 1995. Sectorul servicii, instituţii de credit şi asigurări a crescut de la 6,3% (1989) la 19,8% (1995).

În anii 1994 şi1995, Saxonia a cunoscut rata cea mai înaltă de creştere din toate landurile Germaniei – anume 10,1% şi, respectiv, 7,4%.

Acum, în Saxonia există o cotă de angajare pe locuri de muncă a 58,3% din populaţia potenţial activă – deci, în jur de 3 milioane din cele 4,6 milioane global.

28 miliarde DM din mijloacele fondului structural al UE. Datorită includerii în cadrul regiunii de prioritate 1, noilor landuri germane li se acordă prioritate maximă în cadrul UE. În 1995, Rusia era încă ţara cea mai importantă pentru exporturile Saxoniei. Totuşi, pe locul al doilea se află Franţa. Importurile se găsesc într-o situaţie similară: Rusia este principala colaboratoare pentru importuri, urmată de Franţa pe locul doi. Saxonia devine o regiune interesantă pentru investitori, avînd şi graniţa spre Polonia şi Republica Cehă a UE – în ideea de a construi poduri spre zona fostului bloc de Est.

Europa este o şansă pentru noile landuri. Aş adăuga: şi noile landuri sînt o şansă pentru Europa.

O Europă multiplă

După cum putem vedea exemplul Germaniei de Est, este nevoie de un timp anume pentru a reduce eficient deosebirile dintre regiunile între care există o distanţă de nivel economic. În 1991, cele 10 regiuni slabe economic ale UE se aflau în jur de 33% ca forţă economică raportată la media UE, iar cele 10 regiuni performante economic la circa 152%. Vedem, aşadar, că deosebirile din cadrul UE sînt destul de mari încît să se menţină şi după zeci de ani, cu tot ajutorul din fondul structural european. Etalonul european monetar va face şi mai clare aceste diferenţe de dezvoltare între regiunile europene. Fiindcă în acest fel nu vor mai exista cursuri de schimb care să mai învăluiască unele defecţiuni economice naţionale.

Cei care mai au nevoie de mult pentru a atinge nivelul de dezvoltare economică acceptabil în UE se angajează pe un drum periculos. Cu cît ei au nevoie de mai mult pentru a se integra la început, cu atît le va fi mai greu apoi să facă faţă cu succes în competiţia europeană. Li se diminuează şansa de a micşora, prin propriile forţe, distanţa faţă de ţările performante economic.

În Europa se face mereu încercarea, bine intenţionată, de a adecva între ele, în etape, diferitele sisteme sociale. Urmarea însă este că nivelul de cost al producţiei şi muncii nu poate fi adaptat decît în etape. Consecinţă: regiunile cu productivitate scăzută pierd şansa să participe cu succes la competiţia europeană. Adică şansa de a-şi îmbunătăţi situaţia prin propriile mijloace. Am văzut noi înşine consecinţele acestor încercări. Întreprinderile se prăbuşesc. Cei care au nevoie de un loc de muncă trebuie să-şi caute doar acolo unde productivitatea este atît de mare, încît poate finanţa sisteme sociale. Iar acestea sînt, ca şi înainte, regiunile din miezul Europei.

Urmarea ar fi un flux european alternativ de migraţie. Însă dacă vrem să evităm fluxuri de migraţie în Europa, atunci trebuie să lăsăm Europa să fie multiplă. Aceasta este valabil astăzi şi va fi valabil şi după introducerea monedei unitare. Regiunile Europei trebuie să păstreze posibilitatea de a se dezvolta economic, în context, prin creativitate şi flexibilitate. Ele trebuie să-şi poată stabili singure priorităţile. Nu se cuvine să devină doar nişte unităţi administrative care primesc directivele bine intenţionate ale UE. UE va trebui să ia în serios principiul subsidiarităţii, să aducă o contribuţie activă pentru ca aceste regiuni să-şi poată folosi avantajele moştenite. Sper ca Europa să înveţe, în sfîrşit, să perceapă diversitatea drept altceva decît dezordine sau nedreptate.

Şi încă un aspect, poate cel mai important. Europa se va afirma în competiţia mondială doar dacă lasă competiţia să se desfăşoare şi în interiorul ei. „Întregul" de care vorbim este parte dintr-un întreg mai mare. Procesele de globalizare a pieţelor sînt de nestăvilit la nivel mondial – se nasc noi centre de dezvoltare, iar circuitele comerciale internaţionale urmează noile tipare de distribuţie a producţiei. Bani, tehnologii, informaţie, mărfuri trec graniţele cu o uşurinţă fără precedent. Ceea ce într-o timp s-a petrecut şi cu forţa de muncă. Reţelele mondiale de informaţie fac pentru prima dată în istorie forţa de muncă la fel de mobilă cum era capitalul înainte. Fiindcă este nevoie de tot mai puţină forţă de muncă pentru a atinge un scop economic, este previzibil că se pot produce enorme mişcări de populaţie spre regiunile unde se ivesc posibilităţi de muncă. Şi zonele economice care pot cel mai bine să organizeze funcţionarea unui număr mare de angajaţi vor cîştiga locuri de frunte.

Dacă Europa reuşeşte să mobilizeze diversele calităţi regionale deosebite pentru a împlini această chemare, înseamnă că sîntem pe drumul cel mai bun.

Fragmente din discursurile prezentate la Europa-Forum Wachau, 14–16 iunie 1996.

Traducere de IOANA IERONIM şi ADRIANA PIŢA

Cultura română în universităţile lumii I

Sub acest generic, Fundaţia Culturală Română a organizat în perioada 19–23 iunie, la Sibiu, reuniunea internaţională „Cultura română în universităţile lumii". Întîlnirea a beneficiat de prezenţa a numeroşi intelectuali de prestigiu, profesori în diferite universităţi ale lumii: Virgil Nemoianu (SUA), Sorin Alexandrescu (Olanda), Paul Michelson (SUA), Eugen Lozovan (Danemarca), Stephen Fischer-Galaţi (SUA), Roberto Scanio (Italia), Michael Impey (SUA), Sanda Golopenţia (SUA), Alexandru Ciorănescu (Spania), Liviu Rotman (Israel) Joanna Porawska (Polonia), Marco Cavallotti (Italia), Alain Vuillemin (Franţa) etc. La lucrări au participat, de asemenea, profesori români de la universităţile filologice care, pe lîngă preocupările de specialitate, au în vedere şi propagarea culturii române în lume: Mircea Anghelescu, Mircea Martin, Paul Cornea, Mihai Zamfir, Rodica Zafiu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Dan Mănucă, Sanda Rîpeanu etc. Reuniunea s-a desfăşurat în plen şi pe secţiuni: literatură; lingvistică şi predarea limbii române; istorie, politologie; etnografie, folclor, arte. Scopul acesteia a fost descoperirea modalităţilor de a face cunoscute lumii cultura şi civilizaţia română, modalităţile de schimbare a imaginii negative pe care străinătatea o are despre România şi, nu în ultimul rînd, punerea în contact a profesorilor din diferite colţuri ale lumii care au aceleaşi preocupări de studiu şi predare a limbii române.

Cuvîntul de deschidere a aparţinut preşedintelui Fundaţiei Culturale Române, Augustin Buzura, care s-a referit la dificultăţile prin care această fundaţie a trebuit să treacă pînă a ajunge să fie o voce distinctă în ansamblul actual al culturii române, o instituţie care şi-a propus încă de la înfiinţare să promoveze marile valori şi modele culturale pe care România le are atît în graniţele sale, cît şi în afara acestora. Astăzi, Fundaţia Culturală Română are o editură cu o largă difuzare atît în Europa, cît şi America şi 19 publicaţii în limbile engleză, română şi franceză.

Imaginea României în lume – între realitate şi clişeu

Reuniunea de la Sibiu a fost definită de Virgil Nemoianu în discursul său drept *„o încercare de a rezolva o seamă de paradoxuri"*. Paradoxală ar fi, aşadar, opoziţia între imaginea deficitară a României peste hotare şi prezenţa impresionantă la acest colocviu a numeroase personalităţi ale lumii universitare din străinătate, lucru ce probează fără dubiu interesul pentru România: *„Cunosc, mai mult sau mai puţin, pe foarte mulţi dintre cei prezenţi* – a spus Virgil Nemoianu *şi ştiu că majoritatea sînt angajaţi într-un proces critic faţă de realităţile din România. Pe de altă parte însă, există la aceşti oameni – mai ascuns, mai timid – un sentiment de duioşie, de simpatie faţă de această ţară, faţă de acest spaţiu cultural. O astfel de opoziţie şi tensiunea implicită care o însoţeşte trebuie analizate"*.

În ansamblu, imaginea României în conştiinţa publică din Occident este mai degrabă negativă şi se plasează între apatie, ignoranţă şi antipatie. *„Cel care citeşte romane populare sau vizionează filme americane de consum poate observa că, ori de cîte ori apare un personaj secundar şi întotdeauna negativ, el este român"* (Virgil Nemoianu). Această atitudine nu este, totuşi, nouă. Ea poate fi înregistrată şi în perioada interbelică, ba chiar înaintea primului război mondial, şi poate fi divers motivată: de ezitările istoriei, de deficienţa autoprezentării etc. Cum poate fi ea totuşi modificată? s-a întrebat Virgil Nemoianu. Cel mai adesea, atitudinea românilor faţă de un astfel de punct de vedere complet nefavorabil este de contrazicere totală, de furie sau indignare. Reluînd un punct de vedere mai vechi, Virgil Nemoianu şi-a exprimat opinia că această opoziţie radicală este total contraproductivă. O dovadă de realism ar fi acceptarea elementelor negative, a unora din aceste critici, acceptare urmată de o încercare de a arăta că există şi părţi pozitive şi că, oricum, lucrurile sînt mult mai complexe decît se vede la nivelul clişeelor: *„Trebuie explicat cu destul calm şi părţile bune, şi cele rele"*. Cît despre formele de propagandă în favoarea unei imagini a României – nu idealizată, dar normală –, în favoarea integrării culturii române în cea universală, Virgil Nemoianu a indicat trei astfel de căi, nu toate aflate pe acelaşi plan ca importanţă, dar toate trei necesare. Ar fi vorba mai întîi de o **propagandă la nivel oficial**; apoi de **studiile erudite**, de specialitate, de ceea ce ne-am obişnuit să numim românistică; şi o ultimă cale, dar cea mai importantă, constînd în **inserarea lentă, dar neîntreruptă de elemente ale culturii române în domenii ample ale culturii universale**, de o comparatistică în sensul cel mai larg al cuvîntului, care să cuprindă în sfera sa elemente de comparaţie istorico-politice, de istorie a ideilor etc. Includerea naţionalului în global îi face pe foarte mulţi nervoşi, a opinat Virgil Nemoianu. Unii vor să vadă cultura română complet integrată în cultura universală, alţii, dimpotrivă, consideră specificul naţional un lucru intangibil, optînd pentru păstrarea intactă acestuia. Dar dacă vorbim de necesitatea integrării, cum poate fi totuşi dusă ea la îndeplinire? Realist ar fi ca aceasta să se producă prin „puncte de tranziţie". *„Există, după cum se ştie, un centru a ceea ce este românesc, constituit de intelectualii din România. Există apoi o diasporă, în diferite părţi ale lumii, compusă din intelectualii români plecaţi din ţară, după cum, de asemenea, există o altă categorie de intelectuali, care nu se află nici în România şi nu sînt nici intelectuali români din diasporă, dar care sînt profund interesaţi de fenomenul românesc. Orice comunicare viitoare trebuie să se realizeze prin intermediul şi cu ajutorul acestor grupuri. Ele nu trebuie să se opună unul celuilalt, ci mai degrabă să se completeze, efectuînd o anumită tranziţie de la unul la celălalt. Aceasta înţeleg eu prin dialog. Conferinţa de faţă se bazează mai mult pe ideea de paradox, dar paradoxul implică dialogul. În momentul în care constatăm că există un număr foarte mare de asociaţii şi grupări în diverse părţi ale lumii şi care au preocupări comune, mai eficient ar fi ca între ele să se stabilească un dialog. Este necesar să se militeze pentru găsirea celor mai bune modalităţi de stabilire a unui dialog comun"* (Virgil Nemoianu).

La rolul pe care intelectualul românist l-ar putea avea în schimbarea imaginii nefavorabile a României s-a referit atît Sorin Alexandrescu, cît şi Paul Michelson. *„Lumea este plină de clişee cînd este vorba despre România. SIDA, pogromurile, copiii abandonaţi – iată cam tot ce ştie un străin despre acest spaţiu"* (Sorin Alexandrescu). O astfel de imagine trebuie, fără doar şi poate, schimbată. În ultimii ani, configuraţia europeană s-a modificat. Europa de Est s-a schimbat, la rîndul ei, s-a împărţit în „grade". Unele ţări din acest spaţiu sînt mai aproape de Europa de Vest, pentru altele perspectiva integrării în sistemele occidentale tinde să se transforme într-un vis frumos. România ultimilor ani a intrat şi ea pe circuite intermediare. Cei care vorbesc nu mai sînt românişti, ci experţii în relaţii internaţionale. Care este, aşadar, rolul românistului în actuala situaţie? Este nevoie de o astfel de persoană? – s-a întrebat Sorin Alexandrescu. *„Românişti sînt oameni de ştiinţă care trebuie să spună adevărul. Rolul lor nu este să facă lobby pentru imaginea României. Dar, prin cercetările lor, ei trebuie să pună la dispoziţie informaţii care să fie folosite în mecanismele de lobby. Prin ei, trebuie să se ştie că în România există filosofie, există pictură, există muzică"* (Sorin Alexandrescu). Referindu-se la aceeaşi obsedantă „imagine a României", Paul Michelson a opinat: *„Este un lucru ştiut că imaginea acestei ţări este în Occident una negativă. Însă nu trebuie să se vorbească prea mult despre acest lucru. Există deficienţe pe care trebuie să ni le recunoaştem – şi nu trebuie să punem totul pe seama ignoranţei străinilor cînd este vorba despre imaginea României"*.

(Continuare în numărul viitor)

Virgil Nemoianu, Sorin Alexandrescu şi Mircea Martin (Sibiu, 23 iunie 1996)

A consemnat IULIAN ANGHEL

Premiile Fundaţiei Culturale Române pe anul 1996

Premiul de excelenţă: **Liviu Ciulei**

Premiul pentru contribuţia la mai buna cunoaştere a culturii şi civilizaţiei române: **Eminenţa Sa, Cardinalul Luigi Poggi** (responsabilul Bibliotecii Apostolice şi al Arhivei Secrete Vaticane); **Adolf Armbruster** (istoric, Germania)

Premiul „George E. Palade" pentru cercetare ştiinţifică: **Adrian Bejan** (doctor în inginerie mecanică, SUA)

Premiul pentru literatură şi eseu: **Andrei Codrescu** (SUA)

Premiul pentru contribuţia la afirmarea identităţii culturale româneşti: **Î.P.S. Petru** (Arhiepiscop al Chişinăului, Mitropolit al Basarabiei şi Exarh al Plaiurilor)

Premiul pentru întreaga carieră artistică: **Vasile Kazar** (grafician)

Premiul pentru integrarea valorilor culturii româneşti în lume: **Editura Humanitas** – prin directorul acesteia, **Gabriel Liiceanu**; **Silviu Purcărete** (regizor)

Premiul pentru ştiinţă: **Eliot Sorel** (psihiatru, SUA)

Membri de onoare:

Dr. Jean Ţăranu (preşedinte al Federaţiei Asociaţiei Românilor din Canada – 1974–1994); **Paul Neagu** (sculptor, Marea Britanie); **Norbert Dodille** (directorul Institutului Francez din Bucureşti, Franţa); **Dr. Radu Popescu-Zeletin** (informatician, Germania); **Dr. Ahmed Khamis** (preşedintele Asociaţiei Culturale Româno-Egiptene de la Cairo); **Alexandru Moşanu** (istoric, Republica Moldova)

un radio actual
RADIO TOTAL
FM 94,2 MHz
Tel: 637.37.90; 637.56.45
TALK-SHOW-uri LIVE
În fiecare zi, de luni până vineri, puteţi audia la Radio Total, între orele 22,00–24,00:
Luni: **Faţă în faţă cu vecinul – IRINA CORBU**
Marţi: **Câinele de pază – CORNEL NISTORESCU**
Miercuri: **Punct şi virgulă – CARMEN BENDOVSKI**
Joi: **Fiţi întreprinzători – ADRIAN DUMITRIU**
Vineri: **Taxiul de noapte – N.C. MUNTEANU**

CRONICĂ DE CARTE

DAN C. MIHĂILESCU

România-n carnaval

VLADIMIR TISMĂNEANU, „Balul mascat. Un dialog cu Mircea Mihăieș", editura Polirom, 216 pagini, 6.000 lei

Strategia unei ambiții legitime

Ca strategie de reimplantare, Vladimir Tismăneanu poate fi considerat un campion în unghiul recuperării diasporei. Ritmul său editorial – șapte cărți în cinci ani, plus două în curs de apariție, tot la Polirom – îl fac comparabil (minus, firește, triada Eliade, Ionesco, Cioran) doar cu Paul Goma. ***Condamnații la fericire. Experimentul comunist în România***, 1991, ***Ghilotina de scrum***, 1992, ***Arheologia terorii***, 1992, ***Fantoma lui Gheorghiu-Dej***, 1995, ***Irepetabilul trecut***, 1995, ***Noaptea totalitară***, 1995, sînt semnele unei certe voințe de cucerire a pieței de gîndire politică (inclusiv ale unor impulsuri de monopolizare) – o piață cu multă cerere, ce-i drept, și puțină ofertă.

Pînă ce Silviu Lupescu, directorul editurii Polirom, îi va publica lui Tismăneanu ***Reinventing politics. Eastern Europe from Stalin to Havel***, cartea sa „de bază", după cum spun cunoscătorii, avem încă o ocazie de a ne delecta cu fermecătoarea oralitate a autorului. Tismăneanu e mană cerească pentru orice auditoriu și pentru toți purtătorii de microfon. E zglobiu și locvace, știe să provoace, știe să dorloteze ideile și să-și înțepe veninos adversarii; știe să îmbine la fix teoreticul cu exemplificările, expozitivul cu aluzivul, aplecarea pe unicitate și pofta de comparație; se pliază pe dorințele interlocutorului, dar fără să-i lase acestuia vreo șansă de scăpare; citează pe cine și cînd trebuie, din unghiul de bifare a „corectitudinii politice", dar nu fără a-și permite insurgențe jucăușe, ghiduși de arici și chiar referințe oripilante pentru manualul bunului stîngist.

Avantajele oralității

Balul mascat este rodul cîtorva zile de convorbiri cu Mircea Mihăieș, din decembrie 1995 în ianuarie '96, în biroul lui Tismăneanu din Washington D.C. O continuare a ***Ghilotinei de scrum***, unde politologul e-n largul său: eliberat de orice obligație de formalizare a discursului, de povara notelor de subsol, de obsesia nuanțelor și diplomația punerii în pagină a citatelor, el își poate permite să jongleze cu fenomenele, să facă racursiuri ametitoare și să arunce idei deloc ortodoxe, fără nici o teamă de „tribunalul" profesiei. Doar totul e-o cozerie, nu-i așa? Fără cravată și mapă cu notițe, fără grija receptării *„comme il faut"* (una este necruțătorul abonat la revista *Partisan Review*, unde-i musai să razi generația '27, și altceva e lectorul de acasă, atins de laxism etic și tolerant la modul levantin), analistul prudent și universitarul exact glisează fericit în hainele de casă și amestecă jovial seriozitățile cu poantele, răutățile cu formulele memorabile.

Așa ajung să stea laolaltă verdicte laconice și exacte despre România (*„România are astăzi o structură corporatistă a puterii"*; *„Aceleași grupări care controlau companiile de comerț exterior, care controlau lumea ocultă a economiei românești de pînă în 1989, ajung să dețină în mod absolut puterea economică. Deci puterea politică este constituită prin monopolul informației secrete și prin lipsa posibilității de a-i trage la răspundere pe cei care controlează aceste aparate"*) cu dezvăluiri de vechi subterane (*„Asociația de Drept Internațional și Relații Internaționale, care a fost o placă turnantă a operațiunilor de informație externă. Domnul Năstase știe mai bine decît mine aceste lucruri. Dar știu cine trecea pe acolo: domnii Brucan și Corneliu Bogdan. Bănuiesc că erau vreo patruzeci de membri, dintre care probabil treizeci se turnau unii pe alții"*) și picanterii de genul: *„Adrian Năstase a dansat cadrilul ceaușist cu grație"*.

Sau: așa coabitează, revelîndu-se reciproc, sentențe de genul: *„trăim într-o epocă de sincretism ideologic. Stilul ideologic al vremii noastre e barocul"* (ori: *„Fenomenul de împuternicire economică a nomenklaturii este universal"*) cu teorii șocante precum aceasta: *„Partidul Comunist Român încetase să mai existe ca realitate oligarhică cel puțin de la sfîrșitul anilor șaptezeci. E o temă pe care încerc mereu s-o impun, dar fără prea multe șanse de a-i convinge pe alții. Partidul era de fapt un aparat de transmitere propagandistică funcționînd în gol. Ceea ce exista era Statul Securității. Securitatea avea și secție economică, și secție externă, și secție culturală"*. Cel puțin două riscuri apar aici: disculparea PCR – de unde și posibilitatea renașterii sale pe baze... neîntinate; și slujirea vechiului mit al omnipotenței Securității.

Mai departe: cît de greu ar fi să faci în America un studiu la patru ace despre adînca necesitate a unei zone cît de mici de umbră în *„the personal file"*! De unde să înțeleagă bietul american cum devine chestiunea la noi: în balul mascat general, virginitatea etică e-o pacoste pentru ascensiunea politică, unde – pentru a fi acceptat în joc – necesitatea primordială este macularea prealabilă! Și iată cum ceea ce ar fi reclamat o demonstrație riguroasă în scris prinde contur perfect credibil în cîteva fraze: *„Un dosar impecabil este un dezavantaj politic pentru o persoană care vrea să parvină pe scara politică a acestui tip de regim. Nu vei ajunge nici ambasador la Națiunile Unite, nici la Washington, nici măcar în Patagonia, nici prim-ministru, dacă ești perfect curat"*.

În fine, închipuiți-vă că, într-o vreme atît de zbîrlită pentru ideea națională, cînd puseurile secesioniste și teoriile federaliste fac furori (și victime) pretutindeni, te-ai încumeta să tratezi într-un ton academic eventualitatea unor tendințe de federalizare a Transilvaniei! Ar fi un calvar sinucigaș. În schimb, într-o conversație ai dreptul (de fapt, am cam avea cu toții **obligația**!) de a te lansa cu deltaplanul peste abisuri presupozante ca acestea: *„Un fenomen al epocii actuale e competiția dintre elementul centripet și elementul centrifug în construirea identității europene. Avem, simultan, tendința de creare a Uniunii Europene, pe de altă parte avem fenomenul de federalizare și regionalizare (...) De unde să știm noi că, la un moment dat, nu se va crea o ligă transilvană, care să grupeze și români și maghiari și atîția alții, cum există liga nordică în Italia? Transilvania fiind zona cel mai bine dezvoltată economic a României, la un moment dat, așa cum celor de la Milano nu le-a convenit ca produsul lor să fie redistribuit în părțile mai puțin avansate, tot astfel s-ar putea ca transilvănenii să nu mai fie de acord ca venitul lor să fie redistribuit în Vaslui, să zicem"*.

Oameni, idei, bobîrnace

Poate că nu sînt eu întru totul de vină dacă-n loc să mă las furat de retrospectiva politică decembrie '89–decembrie '95 am subliniat cu precădere în text cancanuri, amintiri, șopîrle. Cred că și Tismăneanu e un bun degustător de istorie mică (de Mihăieș nu mă îndoiesc).

Sigur, el are totală dreptate cînd reafirmă adevăruri precum: *„România este o structură politică semi-autoritară, în care centrul puterii politice se află în camarila prezidențială și în instituțiile care își dobîndesc autonomie extralegală grație susținerii, acoperirii, alibiurilor și complicităților prezidențiale"*; *„Vestigiile experienței leniniste în România: o stare generală de suspiciune. O fascinație a metodelor autoritare. Un gen autoritarist de discurs, inclusiv în rîndurile celor care se proclamă cît se poate de anti-bolșevici. O totală lipsă de încredere în societatea civilă. Ba chiar un fel de dispreț pentru societatea civilă"*; *„În mintea liderilor politici din epocă, Ion Iliescu, Brucan, Dan Marțian, consilieri gen Virgil Măgureanu, Talpeș, Boda, Vasile Secăreș, era că în România se desfășura un război civil. Cred că erau atît de convinși de acest lucru, încît erau aproape să-l creeze, să-l și genereze"*.

Da, numai că prea am obosit de macro-adevăruri, dacă pot să zic așa, ca să mă refuz desfătării cu micro-revelații de genul: Dan Marțian și ideile lui Gherea (p. 42); Gheorghi Prisăcaru, fost șef de cabinet la Dăscălescu, stîlp UTC la Iași, în prezent însărcinat cu problemele integrării europene a României (p. 180); *„Cu excepția lui Gheorghe Brătescu și a Taniei Pauker, despre care am informații că au mers în direcția Alianței Civice, nu prea cunosc multe dintre vlăstarele înaltei aristocrații roșii din România care să fi mers înspre opoziție. Ba da, băiatul lui Virgil Trofin, Mircea Trofin..."*). Și, inevitabil, Pavel Câmpeanu, atacatorul atacat acum: *„(...) dar domnia sa a fost instructor al Comitetului Central al PCR – PMR în speță, răspunzînd de emigrația politică iugoslavă și greacă în România. Nu pot să cred că în această poziție nu a avut contacte – dacă nu mai mult – cu organele poliției secrete, ținînd seama că era vorba de străini aflați pe teritoriul României, în anii '50"*.

Pe de altă parte, dacă întotdeauna sînt de salutat revelații precum: Antonin Liehm, directorul revistei *Lettre internationale* – *„fost mare stalinist"*, alte răutăți sînt cu totul gratuite. Așa e cazul legăturii Augustin Buzura – Stephen Fisher-Galați (p. 48 ș.u.).

Modelul Singapore și tentația peronistă

Îmi dau seama că am făcut o lectură cam de vacanță, dar și cartea se pretează la așa ceva: la verdeață, brizâ și răcoritoare! Multe lucruri ar fi de adnotat: sinuciderea lui Mihai Roller în 1958, mitul Doftanei, cazul Grigore Răceanu, grupul Milița Petrașcu, Mihaela Andricu, conceptul de „democrație totalitară" propus de Jacob Talmon (adică *„o dictatură bazată pe entuziasmul de masă"*) ori asocierea lui Iulian Vlad (*„un Fouché al revoluției române"*) cu Canaris (*„aflat în contact cu rezistența anti-hitleristă"*) și cu Beria (*„un Gorbaciov* avant la lettre *din punctul de vedere al relațiilor internaționale"*).

Dar cel mai interesant lucru mi s-a părut teoria cu cele două primejdii care pîndesc Europa de Est în prezent: modelul Singapore, sau tentația Pinochet, nostalgia regimului de mînă forte, cînd lumea spune: *„Da, încercăm economie de piață, dar în condiții de ordine și disciplină. Adică punem pentru moment botniță discursului democratic, se pune surdină «circului parlamentar»"* ș.a.m.d.

Cealaltă primejdie: dezinteresul total față de economia de piață și neîncrederea în succesul unei terapii economice: tentația peronistă. *„Să preiei o țară care nu este falimentară și s-o duci în pragul falimentului, promițînd fiecăruia tot ce-și dorește, la dreapta, la stînga, în sus, în jos, oblic, în orice direcție, într-o totală iresponsabilitate, iată ceva la fel de primejdios"*. Iar Tismăneanu citează deviza lui Jea Domingo Perón, foarte caracteristică pentru actualul nostru „Carol III": *„Am două mîini, o mînă stîngă și o mînă dreaptă. O folosesc pe fiecare după cum este nevoie"*.

Cît despre informațiile misteriosului personaj de la p. 133 (în care cred că e de citit Aurel Dragoș Munteanu) privind conducerea României de către un grup ocult de generali de albastru plus kaki... se mai îndoiește cineva că trăim în plin bal mascat și că tot ce se vede și se aude în piața mare-i moft, centrul de greutate fiind după cortină? Nu trăim „ideologic" în plin baroc? Totul e să acceptăm să ne deslușim (măcar din cînd în cînd), precum Crăcănel și Pampon, fiindcă de la războiul din Serbia, de exemplu, pînă la... toate cele (interetnice, în primul rînd) funcționează adevărul replicii nemuritoare: *„Care va să zică este un Bibicul care devine în chestie de traducere și pentru mine și pentru d-ta..."*.

Travestiul politic, jocul de măști, balul mascat. Nimic nu-i nou și nu e de mirare. Nici măcar faptul că Mircea Mihăieș a trebuit să ajungă în biroul lui Tismăneanu **de la Washington** ca să poată răsfoi ***Cartea albă a Securității***...

ANDREAS KOHL

Austria trebuie să dea cărţile pe faţă

Aşa cum noi aşteptăm ca pentru drepturile şi libertăţile noastre, pentru pacea noastră în cazul unei ameninţări să vină alţii să ne ajute, tot astfel aşteaptă şi alţii ajutor de la noi: solidaritatea înseamnă a purta împreună poverile şi a interveni unul pentru celălalt: ● Sîntem noi pregătiţi ca, împreună cu alţii, să ajutăm ţările a căror pace este ameninţată? ● Sîntem noi pregătiţi să contribuim la conciliere în ţările în care drepturile omului sînt călcate în picioare şi în care domneşte un război necruţător? ● Sîntem noi pregătiţi să ducem la bun sfîrşit acţiuni umanitare pentru salvarea celor ameninţaţi? ● Sîntem noi pregătiţi, în cazul unei noi catastrofe, să ajutăm victimele?

În faţa eşecului Europei, a lipsei de solidaritate a multor state europene faţă de războiul din Balcani, a tratării inumane a populaţiei civile, a execuţiilor din lagărele de concentrare care au avut loc la numai 500 de km de Viena, statele europene din Uniunea Europeană şi cele eliberate din Europa Centrală şi de Est s-au hotărît să dea contur unei noi ordini de pace în Europa: ● Uniunea Europei Occidentale (UEO), denumită pînă acum şi „Tigrul de hîrtie", se va transforma într-o componentă a securităţii în cadrul Uniunii Europene şi, în acelaşi timp, într-un stîlp european în cadrul NATO. ● NATO însuşi pare a se transforma într-un nou NATO, care va fi o organizaţie europeană pentru securitate şi pace, activînd în cooperare cu Federaţia Rusă.

Neutralitatea nu mai e actuală

Neutralitatea şi-a pierdut actualitatea în Europa. Austria trebuie să se despartă de iluzia că va putea să-şi mai modeleze pe viitor politica de securitate astfel încît să-şi poată asigura neutralitatea la tarif zero (aceasta a fost o funcţie de pace a ţării în conflictul Est-Vest de după război). Gluma care se face la adresa politicii ei de securitate („*Toţi apără Austria, Austria nu apără pe nimeni*") nu mai poate constitui baza păcii în Austria şi în regiunea noastră.

Instrumentarul politicii de securitate al Uniunii Europene nu a fost epuizat pînă acum. Evoluţia în continuare a politicii de securitate şi externe comunitare în cadrul conferinţei guvernamentale din 1996 este acum, după deciziile de la sesiunea NATO din 1996 de la Berlin, în plină desfăşurare.

● Reforma instituţiilor trebuie să întărească forţa de acţiune a uniunii.

● Conferinţa guvernamentală creează baza pentru extinderea către Est, care va aduce un cîştig nemijlocit în ceea ce priveşte securitatea continentului nostru, şi mai ales a Austriei.

● Conferinţa guvernamentală va clarifica politica de securitate şi externă comunitară, precum şi raportul Uniunii Europene faţă de UEO şi faţă de NATO şi va aduce reforme structurale necesare, care se conturează de pe acum: UEO va deveni, prin înţelegerile cu NATO, un braţ militar cu adevărat eficient al Uniunii Europene; Uniunea Europeană va dispune, prin intermediul UEO, de posibilităţi de realizare a acţiunilor de menţinere a păcii, de pacificare şi umanitare.

Conform art. J 4 al acordului Uniunii Europene, UEO este parte componentă integrată a dezvoltării Uniunii Europene. Ei îi revine sarcina de a elabora şi realiza deciziile şi acţiunile uniunii cu caracter de politică de apărare.

O dată cu Declaraţia de la Petersberg a UEO, a fost stabilită raza de acţiune a UEO conform noilor cerinţe ale politicii de securitate europeană. Unitatea Europei Occidentale poate realiza pe această bază misiuni pacifiste şi acţiuni umanitare, precum şi acţiuni de salvare. Astfel, UEO devine activă, în principiu, pe baza unui mandat al OSCE sau al ONU. În consecinţă, au fost stabilite unele măsuri de întărire a capacităţii operative a UEO, astfel încît aceasta să poată realiza sarcinile cuprinse în domeniul manageriatului în caz de criză. Pot fi introduse de către UEO şi uniuni multinaţionale ca EUROCORPS, EUROFOR. Cu toate acestea, mijloacele pe care aceasta le are la dispoziţie nu sînt deloc suficiente pentru îndeplinirea sarcinilor misiunilor de la Petersberg. UEO însăşi nu poate avea instrumentele necesare, deoarece membrii cu statut dublu, NATO şi UEO, nu sînt, în fond, interesaţi de o structură dublă care ar putea duce la o înjumătăţire a forţei combative, ca să nu mai vorbim de costurile duble ale acesteia. Astfel se explică colaborarea cu NATO, care va pune pe viitor la dispoziţie structurile sale UEO.

Austria, care este observator al UEO de la 1 ianuarie 1995, a aflat la ultima întîlnire la vîrf a UEO de la Birmingham că rolul său ca observator nu poate fi completat în continuare. Cu toate că noi, ca membri ai UE, putem decide sarcinile UEO, ca observatori nu avem posibilitatea de a hotărî realizarea acestora. Este, astfel, clar că actualul statut este insuficient pentru politica de securitate austriacă. Statutul de observator în cadrul UEO nu aduce pentru politica noastră externă şi de securitate nici un drept deplin de participare activă, pe care însă se bazează însuşi acordul guvernamental din 1996.

Noul NATO – de la tratat militar la largă structură de securitate

La ultima întîlnire la vîrf a NATO de la Berlin au fost schimbate macazurile pentru UEO. După ce NATO a elaborat deja în anul 1994 un acord de principiu asupra trupelor de intervenţie combinate comunitare, acest proiect a fost concretizat în cadrul întîlnirii la nivel înalt a NATO din 2–3 iunie 1996. Astfel, pe viitor, două sau mai multe ţări NATO cu trupe proprii vor executa operaţiuni militare cu ajutorul infrastructurii NATO. Astfel de operaţiuni se vor executa în partea europeană sub comanda militară a UEO. Astfel, UEO devine, în mod planificat, un factor serios în structura de securitate europeană, iar firele invizibile dintre UE şi NATO vor deveni, prin intermediul UEO, o legătură puternică şi evidentă între UE şi NATO. Acest pas a fost posibil deoarece Jacques Chirac a renunţat la o veche dogmă, iar Franţa s-a întors cu totul în NATO.

NATO s-a dezvoltat rapid: de la un tratat militar încheiat pentru cazul clasic de agresiune, a devenit un instrument pentru managementul în caz de criză în plan european comunitar. NATO a urmat în anii trecuţi o politică inteligentă. Extinderea rapidă a Consiliului de Cooperare NATO ca forum de cooperare politică asupra a 43 de state şi mai cu seamă crearea Parteneriatului pentru Pace ca reţea de convenţii bilaterale flexibile între statele central- şi est-europene cu NATO au fost hotărîrile strategice cele mai importante pentru crearea unei noi structuri de securitate europeană. Doisprezece parteneri din Parteneriatul pentru Pace, printre care şi Austria, participă la intervenţia IFOR din Bosnia.

Evoluţia continuă: anul viitor, NATO va începe tratativele de aderare cu cîteva ţări central-europene, cum ar fi Ungaria, Republica Cehă şi Polonia. O dată cu extinderea către Est, NATO va încheia un acord de securitate cu Federaţia Rusă şi Ucraina. În acest scop, trebuie clarificate relaţiile existente deja ale NATO cu Federaţia Rusă şi Ucraina. Un parteneriat puternic, stabil şi durabil între NATO şi Federaţia Rusă este un important element de securitate în cadrul întregului spaţiu euro-atlantic.

Fragmente din discursul pronunţat la FORUMUL EUROPA WACHAU, 14–16 iunie 1996.

CITITORII DIN STRĂINĂTATE

se pot abona la revista "22" achitind la redacţie (Calea Victoriei 120) costul abonamentului sau

noile noastre conturi

depunîndu-l în deschise la **Banca Comercială Ion Ţiriac S.A. Bucureşti, Str. Doamnei nr. 12**: (pentru **dolari** în contul 4024009230, pentru **mărci** în contul 4024009231, pentru **franci francezi** în contul 4024009235, pentru **lire sterline** în contul 4024009232, pentru **franci elveţieni** în contul 4024009233, pentru **lire italiene** în contul 4024009234) sau (pentru orice fel de valută) trimiţînd un cec (**money order**) pe adresa: Revista "22", Calea Victoriei 120, cod 70179, sector 1, Bucureşti, România.

	1 an	6 luni	3 luni
– Europa occidentală:	80 $ 140 DM 500 FF 140.000 LIT 56 £ 100 CHF	40 $ 70 DM 250 FF 70.000 LIT 28 £ 50 CHF	20 $ 35 DM 125 FF 35.000 LIT 14 £ 25 CHF
– Ungaria, Polonia, Cehia, Slovacia, Slovenia	40 $	20 $	10 $
– Israel	60 $	30 $	15 $
– SUA, Japonia, Australia:	100 $	50 $	25 $

sau echivalentul în orice monedă convertibilă.

Revista "22" anunţă exclusivitatea difuzării sale în străinătate. Difuzorii de presă neautorizaţi de redacţie (inclusiv RODIPET) vor trebui să răspundă conform prevederilor legale.

Din numerele viitoare

- *Supliment gratuit: **Anul 1946 la sesiunea de comunicări de la Sighet (1996)***
- *Riscurile următorului cutremur (interviu cu ing. **Horia Sandi**)*
- *Interviu cu **François Fejtö***
- *Aurelian Crăiuţu: despre **Cristian Preda** şi **Sorin Antohi**, «Liberalismul francez: secolele XIX şi XX»"*
- *Aurelian Crăiuţu: „Cîteva precizări"*
- *Dr. Tom Gallagher: „Scrisoare–replică"*
- *Tratatele internaţionale între discreţie şi manipulare (anchetă)*
- *Virgil Stoenescu: „Despre criza gîndirii economice contemporane versus criza globală a omenirii"*
- *Presa franceză la 10 ani de la moartea lui **Mircea Eliade***
- *Adrian Marino: „Represiune şi confesiune"*
- *Interviuri cu **Emil Constantinescu** (preşedinte CDR), **Gheorghe Tinca** (ministrul Apărării), **Şerban Papacostea** (directorul Institutului de istorie Nicolae Iorga)*
- *Dan Oprescu: „Filosofia avortului"*
- *Interviu cu doctorul **Nicolae Filipescu***

Acest număr a apărut cu sprijinul Fund for Central and East European Book Projects

Redacţia: GABRIELA ADAMEŞTEANU (**redactor-şef**); RODICA PALADE (**redactor-şef adjunct**); ANDREI CORNEA (**publicist comentator**); OANĂ ARMEANU (**şef secţie social**); LAURA TOMA (secretar general de redacţie); IULIAN ANGHEL (**politic**); DAN PERJOVSCHI (**grafician**); ALEXANDRU CIRIP (**secretar tehnic de redacţie**); RADU DOBÂNDĂ, LUCIAN PIUCĂ (**corectori**); MIRCEA IONESCU (**şef serviciu difuzare**); CONSTANTIN SATALLA, ALEXANDRU PETREA (**difuzare**); MIHAELA CUCU (**publicitate**); ALINA CORBU (contabil-şef); IULIAN STOIAN (**procesare text, abonamente**); DOINA GIUHAT (casierie); CONSTANTIN VĂDUVA (fotoreporter). **Responsabil de număr:** RODICA PALADE

Rubrici permanente: TIA ŞERBĂNESCU, N.C. MUNTEANU, EMIL HUREZEANU, RADU CĂLIN CRISTEA (**comentariu politic**), ILIE ŞERBĂNESCU (**comentariu economic**), H.-R. PATAPIEVICI (**eseu**), RALUCA STROE-BRUMARIU (**parlament**), MARIAN CHIRIAC (**săptămîna politică**), CEZAR BALTAG, HARI KULLER (**istoria religiilor**), DAN C. MIHĂILESCU (**cronică literară**), MAGDA CÂRNECI, ERWIN KESSLER (**cronică plastică**), DIANA TURCONI (**reportaj, anchete**).

Corespondenţi: IOAN MUŞLEA (**Cluj**), DANIEL VIGHI (**Timişoara**), DINU MIHAIL (**Chişinău**), ION MIRON DAMIAN (**Paris**), ADRIAN NICULESCU (**Milano**).

Consiliul 22: MONICA LOVINESCU, VIRGIL IERUNCA, MIHNEA BERINDEI, EMIL HUREZEANU, VLADIMIR TISMĂNEANU, MIHAI ŞORA, GABRIEL ANDREESCU, SORIN ANTOHI, H.-R. PATAPIEVICI.

Tipărit la FED.
Tehnoredactare computerizată: „22".
Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Calea Victoriei 120. Tel 311.22.08, 614.17.76;
Fax 311.22.08, 614.17.76 e-mail: r22@r22.sfos.ro

Manuscrisele nepublicate nu se restituie

ISSN-1220-5761